

Sanna Hovi

PÄIVÄKODIN PIHALLA TAPAHTUVAN TAVOITTEELLISEN PIENRYHMÄTOI- MINNAN EDELLYTYKSET KASVATTA- JIEN NÄKÖKULMASTA

Opinnäytetyö
Sosiaalian koulutusohjelma

2018

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Sanna Hovi	Sosionomi (AMK)	Helmikuu 2018
Opinnäytetyön nimi		54 sivua 2 liitesivua
Päiväkodin pihalla tapahtuvan tavoitteellisen pienryhmätoiminnan edellytykset kasvattajien näkökulmasta		
Toimeksiantaja		
Kotkan kaupunki, Kotkan kaupungin varhaiskasvatus		
Ohjaaja		
Lehtori Eija Vikman		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jonka tavoitteena oli selvittää Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen kasvattajien näkökulmia liittyen tavoitteellisen pienryhmätoiminnan edellytyksiin päiväkodin piha-alueella. Tutkimuksen kohteena olivat kasvattajien näkökulmat siitä, mitä piha-alue edellyttää sekä mitä kasvattajien näkökulmasta heiltä itseltään edellytetään, jotta tavoitteellinen pedagoginen toiminta mahdollistuisi ja toteutuisi piha-alueella. Tutkimuksen tarkoituksena oli tuoda Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajien näkökulmia esille tähän aihealueeseen liittyen. Tavoitteena oli saada tutkimustulosten perusteella kehitysideoita tilaajalle.</p> <p>Tutkimuksen kohderyhmänä ovat Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajat, jotka valikoituivat tutkimukseen tilaajan kautta. Tutkimus toteutettiin perustellusti haastattelumenetelmällä, sillä tarkoituksena oli saada kasvattajien näkökulmat esiin. Haastattelut toteutettiin joulukuussa 2017, ja niihin osallistui kolme päiväkotia ja yhdeksän lastentarhanopettajaa. Haastattelut olivat pari- ja ryhmähaastatteluja, ja haastattelujen anonymiteetti säilytettiin täysin. Tutkimus toteutettiin teemahaastattelulla, ja analysointimenetelmänä käytettiin teemoittelua.</p> <p>Tutkimustulokset perustuvat teemahaastattelulla saatuihin vastauksiin, jotka on jaoteltu eri teema-alueisiin. Tuloksista ilmenee, että tavoitteellinen pedagoginen toiminta edellyttää päiväkodin piha-alueelta sen tarkoituksenmukaista pihasuunnittelua, henkilökunnan näkemysten priorisoinnin, pihaympäristön antamien mahdollisuuksien huomioimisen pihaleikkien suunnittelussa sekä mahdollisuuden ympäristökasvatukseen ja motoristen taitojen kehittämiseen. Kasvattajilta toiminta edellyttää kykyä porrastaa pienryhmätoimintaan, kasvattajien kykyä mahdollistaa pihaleikkejä sekä kasvattajien yhteiset pelisäännöt yksikössä.</p> <p>Tutkimus toi tärkeää tietoa kasvattajien näkemyksistä tavoitteellisesta pedagogisesta toiminnasta piha-alueella ja toiminnan edellytyksistä. Tutkimustuloksia on tarkoitus hyödyntää Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen kentällä kasvattajien näkökulma huomioiden. Jatkokehittämisen kohteeksi esitettiin muun muassa RT-pihasuunnittelukortin hyödyntämistä sekä päiväkodin pihasuunnitteluohjeen laatimista Kotkan kaupungin varhaiskasvatukselle.</p>		
Asiasanat		
pienryhmätoiminta, pihasuunnittelu, päiväkotia, varhaiskasvatus		

Author (authors)	Degree	Time
Sanna Hovi	Bachelor of Social Services	February 2018
Thesis title The preconditions of goal-oriented small group activities at a daycare center's yard from the perspective of educators		54 pages 2 pages of appendices
Commissioned by City of Kotka, Early childhood education of the city of Kotka		
Supervisor Senior Lecturer Eija Vikman		
<p>Abstract</p> <p>This thesis was a qualitative study, which had the objective of discovering the perspectives of early childhood educators from the city of Kotka on the preconditions of goal-oriented small group activities at a daycare center yard. This study focused on the educators' perspective on what a yard requires and what is required of themselves from an educator's point of view to enable and realize goal-oriented pedagogical activities at a yard. The purpose of this study was to describe the perspectives of the city of Kotka's early childhood education's kindergarten teachers regarding the topic. The aim was to gather development ideas for the commissioner based on the research results.</p> <p>The target group of this study were kindergarten teachers from the city of Kotka, who were selected for this study through the commissioner. This study was justifiably conducted by doing interviews with the purpose of discovering the perspectives of educators. The interviews were conducted in December 2017 and were participated by three daycare centers and nine kindergarten teachers. The interviews were done in pairs and in groups. The interviewees' anonymity was completely maintained. The study was accomplished by using semi-structured interviewing and by using thematic analysis as the analysis method.</p> <p>The results of this study were based on the answers from the semi-structured interviews, which have been divided into different thematic areas. Based on the findings, goal-oriented pedagogical activities require from daycare center yards the following: appropriate yard designing, prioritizing the staff's views, considering the potential of the yard environment regarding to planning outdoor games, and providing a possibility for the development of environmental education and the development of motor skills. The activity requires that the educators have an ability to organize rotating groups in small group activities and an ability to enable outdoor games and the educators' common ground rules in a unit.</p> <p>This study discovered valuable information about the perspectives of educators on goal-oriented pedagogical activities in yards and the preconditions of these activities. The findings of this study are intended to be made use of in the field of early childhood education in the city of Kotka while considering the perspectives of educators. Targets being suggested for further development were, for example, making use of RT Building Information guidelines on landscape planning and forming instructions on daycare center yard design for the city of Kotka's early childhood education.</p>		
<p>Keywords small group activities, landscape planning, daycare center, early childhood education</p>		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TARKOITUS	7
2.1	Kohderyhmä, tilaaja ja prosessi.....	7
2.2	Tutkimuskysymykset.....	9
3	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	9
3.1	Varhaiskasvatuksen toteutus	9
3.1.1	Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	9
3.1.2	Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	11
3.2	Pienryhmätoiminta	13
3.3	Piha-alue toimintaympäristönä.....	17
4	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	19
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	20
5.1	Kvalitatiivinen tutkimus	20
5.2	Haastattelumenetelmä.....	22
5.3	Aineiston analysointi	24
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	26
6.1	Tarkoituksenmukainen pihasuunnittelu.....	28
6.2	Henkilökunnan näkemysten priorisointi.....	29
6.3	Pihaympäristön antamat mahdollisuudet pihaleikkeihin.....	30
6.4	Ympäristökasvatus ja lasten motoristen taitojen kehitys.....	32
6.5	Porrastaminen pienryhmätoimintaan	34
6.6	Kasvattajien antamat mahdollisuudet pihaleikkeihin.....	36
6.7	Kasvattajien yhteiset pelisäännöt.....	38
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	40
7.1	Tulosten yhteenveto	40
7.2	Luotettavuus ja eettisyys	43
7.3	Jatkotutkimukset.....	46

7.4	Pohdinta ja arviointi	48
7.5	Lopuksi	49
LÄHTEET	52

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jonka tilaajana on Kotkan kaupungin varhaiskasvatus. Tutkimuksessa on selvitetty Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen kasvattajien näkökulmia siitä, mitä ovat tavoitteellisen pedagogisuuden ja pienryhmätoiminnan edellytykset päiväkodin piha-alueella. Aiheeni valintaan vaikutti kiinnostus varhaiskasvatuksen aihealuetta kohtaan ja koulutukseen liittyvät vaatimukset varhaiskasvatusopinnoista. Tarkoitukseni on erikoistua lastentarhanopettajaksi, joten oli perusteltua valita aihe, joka liittyy varhaiskasvatukseen ja näin tukee myös opintojani. Tämä olikin ratkaisevin tekijä opinnäytetyön aihetta valitessani ja myös tutkimusongelmaa ja tutkimuskysymyksiä rajatessani.

Tutkimuksessani on tarkoitus tuoda Kotkan kaupungin varhaiskasvatukselle tietoa erityisesti pienryhmätoimintaan ja päiväkodin piha-alueeseen liittyen. Lisäksi tutkimuksellani olen tuonut esille Kotkan kaupungin lastentarhanopettajien mielipiteitä. Nämä asiat olen tuonut näkyväksi tehdessäni tutkimussuunnitelmaa ja haastattelukysymyksiä, sillä käytin tutkimuksessani hyödyksi haastattelumenetelmää. Tutkimustani varten olen toteuttanut haastatteluja kolmella päiväkodilla ja haastatellut yhdeksää lastentarhanopettajaa. Haastattelut tapahtuivat haastateltavien omissa yksiköissä ja haastattelut olivat pari- ja ryhmähaastatteluja.

Opinnäytetyöni aihe muodostui, koska tilaajalla oli tarve saada tietoa siitä, miten Kotkan kaupungin eri päiväkodeissa hyödynnetään pienryhmätoimintaa piha-alueella ja minkälaisia asioita piha-alue ja kasvattajan rooli edellyttävät vastataksaan varhaiskasvatuksen velvoittamaa tavoitteellista pedagogisuutta. Aihe on tällä hetkellä ajankohtainen, sillä Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa pyritään kehittämään näitä asioita. Tämä tutkimus liittyy Kotkassa meneillään olevaan varhaiskasvatuksen kehittämishankkeeseen, jonka tavoitteena on pienryhmätoiminnan kehittäminen.

Opinnäytetyöni teoreettisessa viitekehyksessä avaan aiheeseen liittyviä käsitteitä. Tämän osion jälkeen kerron aikaisemmista tutkimuksista sekä tähän tutkimusprosessiin liittyvistä työmenetelmistä ja esittelen aineiston analysoinnin. Kirjoitan myös näkyväksi omat havaintoni ja yhdistän teoretietoa tehtyihin

tulkintoihin. Lopuksi kerron tutkimustulokset, johtopäätökset, tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden tarkastelun merkityksestä sekä omat ehdotukseni mahdollisiksi jatkotutkimuksiksi. Opinnäytetyöni tavoitteena on saada tutkimuksesta hyöty itselleni opiskelijana, mutta ennen kaikkea tilaajalle heidän ansaitsemansa hyöty.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TARKOITUS

Tutkimukseni tavoitteena on kartoittaa Kotkan kaupungin eri päiväkotien varhaiskasvatuksen ammattilaisten näkemyksiä tavoitteellisesta pienryhmätöinnistä erityisesti piha-alueella. Tutkimukseni tarkoitus on saada tietoa kasvattajien näkökulmista aihe-alueeseen liittyen sekä heidän toiveistaan siitä, mitä Kotkan kaupungin varhaiskasvatus voisi toiminnassaan mahdollisesti kehittää. Tutkimustani varten olen myös tehnyt kaksi päätutkimuskysymystä, jotka toimivat ohjenuorana koko tutkimukselle.

2.1 Kohderyhmä, tilaaja ja prosessi

Opinnäytetyöprosessini alkoi huhtikuussa 2017 aiheen vahvistamisella. Aiheen vahvistamista edelsi kuukausi, jonka aikana pohdiskelin eri opinnäytetyö vaihtoehtoja ja sitä, missä aikataulussa haluisin toteuttaa opinnäytetyöprosessini päätökseen. Ajankäyttösuunnitelman hahmottuessa tuli eteeni opinnäytetyöehdotus, joka vaikutti mielenkiintoiselta. Tärkeintä minulle oli saada aihe, joka liittyy varhaiskasvatuksen kenttään, sillä tarkoitukseni on erikoistua koulutuksessani lastentarhanopettajaksi. Tämän vuoksi eteen tullut tilaus tuntui itselleni sopivalta, ja otin yhteyttä tilaajaan.

Tutkimukseni tilaajana toimii Kotkan kaupungin varhaiskasvatus. Kotkassa aiemmin tapahtuneesta kaupungin varhaiskasvatuksen kehittämishankkeesta nousi esille opinnäytetyöaihe, jota tarjottiin Kotkan sosionomiopiskelijoille. Opinnäytetyön löydettyäni otin yhteyttä tilaajaan ja kerroin kiinnostuksestani tehdä heidän tarjoamansa opinnäytetyön, joka on toimitettu koulullemme tilauksena. Kotkan kaupungin varhaiskasvatusta päätyi edustamaan Tiina Kääpä, josta tuli virallisesti myös opinnäytetyöni työelämänyhteistyökumppani. Häneltä sain kuulla kehityshankkeesta liittyen tavoitteellisen pienryhmätöinnin edistämiseen Kotkan kaupungissa. Tutkimuksessani oli tarkoitus selvittää,

mitä edellytyksiä vaaditaan piha-alueelta, jotta tavoitteellinen pienryhmätöiminta mahdollistuisi ja toteutuisi.

Kevään aikana sain tehtyä opinnäytetyösopimuksen ja kesälle minulle jäi opinnäytetyön tutkimussuunnitelman työstäminen ja mahdollisesti teoriatiedon kerääminen tutkimustani varten. Syyskuussa minulla oli ensimmäinen seminaari ohjaavan opettajani kanssa, jossa näytin tutkimussuunnitelmani. Kyseisessä seminaarissa ohjaava opettajani havaitsi suunnitelmassani muutettavaa. Tilaajan alkuperäinen ajatus oli, että tutkimus keskittyisi päiväkodin piha-alueeseen, mutta ohjaavan opettajan neuvomana tutkimus rajattiin koskemaan kasvattajien näkökulmia aihealueeseen. Kasvattajan näkökulmasta tuli tutkimukseni keskiö, mihin päädyimme yhteisymmärryksessä sekä tilaajan että ohjaavan opettajani kanssa.

Muutosehdotuksien pohjalta muokkasin tutkimussuunnitelmani vastaamaan uutta näkökulmaa. Ennen joulua näytin vielä uudistetun suunnitelmani ohjaavalle opettajalleni ja sain muutaman kuukauden aikaa tehdä opinnäytetyöni valmiiksi. Ajankäyttösuunnitelmani ensimmäisenä tavoitteena on valmistua mahdollisesti maaliskuussa, joten tiivis eteneminen opinnäytetyöprosessissa oli tarkoituksenmukaista. En ole kuitenkaan edennyt aivan siihen malliin kuin olen alustavasti suunnitellut ajankäyttösuunnitelmassani. Tämä oli kuitenkin odotettavissa, sillä useasti ajankäyttösuunnitelma onkin opiskelijalle vain alustava suunnitelma opinnäytetyöprosessin rungoksi. Opinnäytetyöprosessi kuitenkin elää koko ajan, ja kaikki aikataulutukset eivät ole tutkijan päätettävissä, kuten omassa tutkimuksessani tutkimusluvan saaminen ja haastattelupäivämäärien sopiminen.

Opinnäytetyöni kohderyhmänä ovat Kotkan lastentarhanopettajat. Tutkimusmenetelmäni oli haastattelu, jonka avulla pystyin keräämään tietoa tutkimustani varten suoraan kasvattajilta itseltään. Haastatteluja tein kolmessa Kotkan päiväkodissa. Haastattelut olivat ryhmähaastatteluja, ja haastateltavana oli kaiken kaikkiaan yhdeksän lastentarhanopettajaa. Muutamassa päiväkodissa oli kerrallaan haastateltavana kaksi lastentarhanopettajaa, mutta yhdessä päiväkodissa sain haastateltavaksi peräti viisi lastentarhanopettajaa. Haastattelut kestivät 45-60 minuuttia.

2.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimustani varten olen luonut kaksi tutkimuskysymystä, joiden avulla pyritään vastaamaan tutkimusongelmaan ja jotka ovat myös tutkimukseni haastattelujen pääkysymyksiä.

- Mitä kasvattajien mielestä edellytetään päiväkodin piha-alueelta, jotta tavoitteellinen pedagoginen toiminta lasten kanssa mahdollistuisi ja toteutuisi?
- Mitä asioita vaaditaan kasvattajilta itseltään kasvattajina, jotta pedagogisuus näkyisi varhaiskasvatuksessa myös päiväkodin piha-alueella?

Näihin tutkimuskysymyksiin palataan luvussa 5, jossa käsitellään tutkimuksen toteutusvaihetta.

3 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

3.1 Varhaiskasvatuksen toteutus

Tässä luvussa on tarkoitus avata käsitteitä, jotka liittyvät tutkimuksen aihealueeseen. Varhaiskasvatuksen toteutusta määrittävät valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, ja kunnille on myös erikseen laadittu omat perusteet näiden pohjalta. Tarkoitukseni on avata Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä kertoa pienryhmätoiminnan käsitteestä ja päiväkodin piha-alueesta toimintaympäristönä.

3.1.1 Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Valtakunnallisilla varhaiskasvatuksen perusteilla tarkoitetaan Opetushallituksen antamaa valtakunnallista määräystä, joka annetaan varhaiskasvatustilain mukaan. Kuntakohtaiset suunnitelmat sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmat luodaan ja toteutetaan näiden määräysten pohjalta. Varhaiskasvatustilain tarkoituksena on ohjata varhaiskasvatussuunnitelmien laatimista ja kaikkien määräysten tulee olla laillisesti perusteltuja. Varhaiskasvatustilain turvaa sen, että varhaiskasvatussuunnitelmat säädetään laadullisesti kestäviksi sekä turvataan lapsen oikeus varhaiskasvatukseen. (Opetushallitus 2016, 8.)

Jotta koko Suomessa toteutuisi tasa-arvoinen varhaiskasvatus, on olemassa valtakunnalliset perusteet, joihin jokainen kunta voi tukeutua ja tehdä niiden pohjalta paikallisen varhaiskasvatussuunnitelmansa. Varhaiskasvatussuunnitelman tulee kehittää ja edistää laadukasta varhaiskasvatusta ja tukea sen järjestämistä koko maassa. Varhaiskasvatuksen pääpaino löytyy pedagogisuudesta. Varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista opetusta ja kasvatusta alle kouluikäisille lapsille. (Opetushallitus 2016, 8-14.)

Valtakunnallisissa perusteissa eli koko maata ohjaavassa varhaiskasvatussuunnitelmassa määritellään lasten varhaiskasvatussuunnitelmien sisällöt, monialainen yhteistyö, toteuttamisen sisältö ja tavoite sekä lasten, huoltajien ja varhaiskasvatuksen järjestäjän välinen yhteistyö. Kokonaisuudessaan varhaiskasvatussuunnitelma on jakaantunut kolmeen osaan. Se koostuu valtakunnallisista, paikallisista eli kuntien omista varhaiskasvatussuunnitelmista sekä yksilöllä eli jokaisella varhaiskasvatuksen asiakkuudessa olevalle lapselle erikseen tehdystä varhaiskasvatussuunnitelmasta. (Opetushallitus 2016, 8-12.)

Varhaiskasvatuslain (8.5.2015/580) 2 a §:n mukaan: *Tässä laissa tarkoitetun varhaiskasvatuksen tarkoituksena on:*

- 1. edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;*
- 2. tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;*
- 3. toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;*
- 4. varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;*
- 5. turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;*
- 6. antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;*

7. *tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;*
8. *kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;*
9. *varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;*
10. *toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.*

3.1.2 Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Paikallisten eli kuntakohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien järjestäminen tulee laatia valtakunnallisten perusteiden pohjalta. Kuntakohtainen suunnitelma tulee laatia niin, että se tukee, määrittelee ja ohjaa varhaiskasvatuksen järjestämistä ja toteutumista paikallisesti. Kun suunnitelmaa laaditaan, tulee ottaa huomioon lasten tarpeet, kuntakohtaiset erityispiirteet, mahdollisesti erilaiset pedagogiset painotukset sekä varhaiskasvatusta koskevan kehittämistyön arviointitiedon tulokset. Kuntakohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien tulee pohjata valtakunnallisiin perusteisiin, vaikka kunta tekeekin oman kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelmansa juuri itselleen sopivaksi. Tällä tarkoitetaan sitä, että kunnalliset varhaiskasvatussuunnitelmat eivät voi sulkea pois mitään valtakunnallisten perusteiden edellyttämää sisältöä tai tavoitetta eivätkä mitään varhaiskasvatustilain säätämää asetusta. Kunnille järjestetyt varhaiskasvatussuunnitelmat ovat velvoittavia ja niitä on kehitettävä ja arvioitava säännöllisin väliajoin. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 9.)

Kotkan kaupungin sivuilla korostetaan varhaiskasvatuksen henkilöstöjen korkealaatuista ammattitaitoa. Työntekijöiden omistautumisen sekä pedagogiikan avulla voidaan turvata lapselle luontaiset toimintatavat, kuten motoriikan, tutkimisen, leikin ja taiteellisen toiminnan vahvistamisen niin esiopetuksessa kuin varhaiskasvatuksessa. On tärkeää, että henkilöstön ja lasten välille

muodostuu turvallinen ja läheinen vuorovaikutus. Varhaiskasvatuksen työntekijöitä velvoittaa ajatus lapsilähtöisyydestä, ja henkilökunnan tulee samaistua lapsen kokemukseen ja tukea lasta kehityksessään. (Kotkan kaupunki 2014, 2-5.)

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmaan ja tutkimukseni aihealueeseen sisältyy lapsille suunnatut liikuntamahdollisuudet. Lapsille on tärkeää harjoittaa motorisia taitoja, joita voi hyödyntää sekä sisällä että ulkona. Kuitenkin erityisesti piha-alueet tarjoavat laajemmin liikkumistilaa, jossa voi toteuttaa erilaisia toimintoja. Piha-aluetta voidaan hyödyntää liikuntamahdollisuuksilla, ja eri vuodenaajat tuovat mahdollisuuksia hyvin monipuoliseen liikuntaan. Voidaan myös ajatella, että kasvattajilla on enemmän vapauksia toteuttaa visioitaan ja toiminnan suunnitelmiaan päiväkodin piha-alueella. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 59.)

Varhaiskasvatustilain käsittää myös pykälä, jotka määräävät kunnissa tapahtuvaa varhaiskasvatusta. Kuten varhaiskasvatustilain (8.5.2015/580) 11 §:n mukaan: *Kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Päivähoitoa suunniteltaessa ja järjestäessä on huomioitava lapsen etu.*

Kokonaisuudessaan Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma perustuu oppimiskäsityksiin. Oppimiskäsitys pohjautuu näkemykseen lapsesta aktiivisena toimijana, jolla on mahdollisuus oppia, kasvaa ja kehittyä ollessaan vuorovaikutuksessa päiväkodissa kasvattajien kanssa. Varhaiskasvatuksen kentillä lapsen oppimisen mahdollisuudet tulee nähdä kokonaisvaltaisesti ja pedagogisesta näkökulmasta katsottuna on tärkeää, että varhaiskasvatussuunnitelmassa keskitytään siihen, että lasten oppimat asiat ovat yhteydessä lapsen kehittyviin valmiuksiin. Kasvattajien tulee muistaa toiminnassaan se lähtökohta, että lapsi oppii tarkkaillessa ympäristöään ja jäljitellessä muiden toimintaa. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma, 22.)

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa kasvattajia tukemaan lasten laaja-alaisen oppimisen kehittymistä ja sen mahdollistumista laaja-alaisen oppimisen alueiden avulla. Laaja-alaiseen kehittymiseen vaikuttavat tekijät ja

niiden tavoitteet ovat oppimisympäristön hyödyntäminen monipuolisesti, hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukemisen keinot sekä varhaiskasvatuksen toimintatavat. Varhaiskasvatuksessa laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan lapsen kykyä käyttää tietoa ja taitoa ja toimia niiden pohjalta vastuullisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ovat keskeisessä osassa koko varhaiskasvatussuunnitelmaa, ja kasvattajien tulee nojata opetussuunnitelmassaan laaja-alaisen osaamisen velvoittamiin tavoitteisiin. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017 23-24, 33-34.)

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmassa on esiteltynä oppimisen alueet, jotka ovat sisällöltään tavoitteellista pedagogista toimintaa. Oppimisen alueita hyödynnetään päivittäin päiväkodeissa ja ne ovat aina läsnä kasvattajien toiminnassa. Oppimisen alueet eivät ole irrallisia toisistaan, vaikka ne luokitellaan viiteen eri kategoriaan. Kyseiset alueet ovat läsnä päivittäin päiväkodin pedagogisessa toiminnassa kokonaisvaltaisesti. Viisi eri oppimisen aluetta ovat: tutkin ja toimin ympäristössäni; minä ja meidän yhteisömme; kasvan, liikun ja kehityn; kielten rikas maailma ja ilmaisun monet muodot. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 71.)

3.2 Pienryhmätoiminta

Tavoitteellinen pienryhmätoiminta käsittää tavoitteellisen näkökulman eli pedagogisuuden ja pienryhmätoiminnan, joka on yksi varhaiskasvatuksen työskentelymuodoista. Tavoitteellinen pienryhmätoiminta on tarkoituksenmukaisesti suunniteltua toimintaa, jonka tarkoituksena on lasten kehityksen ja kasvun tukeminen pienryhmätoiminnan kautta. (Opetushallitus 2016, 55.) Tutkimukseeni liittyen tavoitteellisen pienryhmätoiminnan edellytyksiä pohditaan erityisesti piha-alueen toimintaympäristössä. Tutkimukseni tarkoituksena on pohtia tavoitteellisen pienryhmätoiminnan edellytyksiä päiväkodin piha-alueella, joten pedagogisuus liittyy vahvasti käsiteltävään aihe-alueeseen.

Ryhmätoimintaan on 1980- ja 1990-luvun vaihteesta lähtien alettu kiinnittää enemmän huomiota ja kehittämään vaihtoehtoja lapsiryhmän ohjaamiseen (Brotherus, Hasari & Helimäki 1990, 98). Ajatusta suurista lapsiryhmistä ja kokoryhmätoiminnasta on alettu jo 1980-luvun lopulta kritisoimaan, ja koko ryhmän kanssa tehtävää toimintaa on ryhdytty tarkoituksenmukaisesti

vähentämään (Ojala 1993, 240–241). Pienryhmätoiminnan termiä alettiin käyttää kuitenkin vakiintuneesti varhaiskasvatuksessa vasta 2000-luvulla, vaikka aiemminkin oli ryhmäkokoja alettu pienentämään (Savolainen 2013, 5).

Tavoitteellisella toiminnalla turvataan laadullinen ja lapsilähtöinen varhaiskasvatussuunnitelma. Päiväkodeissa pyritään edistämään lasten hyvinvointia ja oppimista tarkasti laadittujen suunnitelmien avulla. Pedagoginen toiminta sisältää kokonaisvaltaisesti ja tasaisesti hoitoa, opetusta ja kasvatusta. (Opetushallitus 2016, 36-37.) Pedagogiikka näkyy päiväkodin arjessa esimerkiksi siinä, miten lapset on jaettu ryhmiin (Mikkola & Nivalainen 2010, 8). Päiväkodin kasvattajien vastuulla on kyllä lapsille asioiden opettaminen, mutta pedagogisessa toiminnassa myös korostetaan lasten omatoimisuuden ja omaehtoisen toiminnan tukemista. Varhaiskasvatuksen kentällä tästä käytetään yleensä sanaa lapsilähtöisyys. Näitä asioita opetushallitus pyrkii tasapainottamaan uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassaan. (Opetushallitus 2016, 36-37.)

Kotkan pienryhmätoiminnan kehittäminen näkyy uusien rakenteiden luomisena erikokoisissa ryhmissä toimimiselle, jotta hyvä ja lapsen tarpeiden mukainen vuorovaikutus toteutuisi. Tavoitteellisen pienryhmätoiminnan näkökulmasta päiväkodeissa syntyvät leikit ovat ikkunoita lapsen oppimiselle, kehitykselle ja vertaistoiminnan muodolle. Kotkan uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa 2017 ohjataan kotkalaista varhaiskasvatusta hyödyntämään pedagogista pienryhmätoimintaa vuorovaikutuksen vahvistamiseksi. Jotta tavoitteellinen pienryhmätoiminta toteutuisi, tarvitaan suunnitelma kehittävän vuorovaikutuksen tueksi. Suunnitelma tehdään pienryhmäpedagogiikan vuorovaikutuksesta, ja siihen sisältyy pedagogisen asiantuntijuuden hyödyntämistä vuorovaikutuksen tueksi, lasten osallistumismahdollisuuksien lisääntymistä, vuorovaikutuksen toteutumista pienryhmien toiminnassa sekä pitkäkestoisia ja kehittäviä vuorovaikutussuhteita. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 28.)

Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi hyvää tietoa erityisesti pienryhmätoiminnasta löytyy Kaarinan Kesämäen päiväkodin sivuilta. Kaarinan Kesämäen päiväkotona on kertonut julkisilla nettisivuillaan hyvin siitä, mitä kasvattajilta edellytetään tavoitteellisen pienryhmätoiminnan toteutumiseksi.

Yksikkö luettelee sivuillaan pienryhmätoiminnan vaativan yksiköltään mm. yhteistyötaitoja ja organisointikykyä, joustavuutta, hyvää ammattitaitoa, kasvattajan läsnäoloa ja sitoutumista, heittäytymiskykyä lapsilähtöiseen toimintaan sekä ennakkoluulotonta kokeilumieltä uusien työtapojen opettelemisessa. (Kaarina 2016.)

Kirjassa *Lapsuus hoidossa* Marjatta Kalliala korostaa varhaiskasvatuksen yhden keskeisimmistä laatutekijöistä olevan päiväkotiin suunniteltu ryhmäkoko. Suomessa voidaan nähdä puutteena vielä se, että eri-ikäisten lasten ryhmien enimmäiskokoja ei ole selkeästi määritelty. Määrittelemättömyys taas johtaa siihen, että ryhmästä voi tulla hallitsemattoman iso, mikä ei palvele lapsia eikä kasvattajia. (Kalliala 2012, 157.)

Kun ryhmäkoot ovat alkaneet kasvaa liian suuriksi varhaiskasvatuksen kentällä, on alettu kehittää erilaisia tapoja järjestää ryhmätoimintaa (Brotherus, Hasari & Helimäki 1990, 98). Tänä päivänä pienryhmätoiminta onkin otettu entistä vakiintuneempaan käyttöön varhaiskasvatuksessa ja toimintatavan toivuudesta on myös luonnollisesti tämän vuoksi paljon odotuksia. Voidaan ajatella, että pienryhmätoiminta on ratkaisu hallitsemattoman isoihin ryhmiin, mutta toimintatavalla on myös omat haasteensa. Etenkin jos lähtökohtaisesti tavoitellaan pysyviä pienryhmiä, niin tässä kohtaa henkilökunnan resurssit voivat koitua ongelmaksi. Kaikille lapsille ei pystyttäisi todennäköisesti saamaan lastentarhanopettajaa pienryhmätoiminnan ohjaajaksi, joten vaihtoehtoinen ohjaaja olisi lastenhoitaja. Tämä asettaisi kuitenkin lapset sekä henkilökunnan eriarvoiseen asemaan. Miksi joku toinen lapsi saa ammattitaitoisemman kasvattajan ohjausta ja miksi toisaalta taas lastenhoitajan pitäisi tehdä suunnitelmallista työtä, johon hän ei ole kouluttautunut. Näihin haasteisiin voisi kuitenkin tuoda ratkaisun sillä, että pienryhmissä ei olisi pysyviä ohjaajia. (Kalliala 2012, 160-161.) Kuitenkin tämän tutkimuksen työelämäkumppaniksi valikoitunut Tiina Kääpä kertoi, että Kotkassa on pääsääntöisesti ollut ohjeistuksena, että kasvattajan tulisi vaihtua pienryhmissä. Näkökulmia ohjaajan vaihtuvuudesta on siis monia, ja ei ole aivan yksiselitteistä, kumpi vaihtoehto olisi näistä parempi.

Ryhmäytymisen kannalta olisi kuitenkin parempi, jos pienryhmä pysyisi samana koko vuoden. Tiiviissä ja pitkäkestoisessa pienryhmätoiminnassa

lapselle mahdollistetaan turvallisen luottamussuhteen syntyminen muihin ryhmän lapsiin, kun lapsi oppii tuntemaan oman ryhmänsä lapset viettäessään heidän kanssaan tiiviimmin aikaa. (Mikkola & Nevalainen, 2010, 34.) Tämän lisäksi myös Karlsson on korostanut pysyvien pienryhmien olevan tärkeitä, koska pienryhmät toimivat täydellä teholla vasta ryhmäytymisprosessin jälkeen, kun lapset ovat olleet keskenään tiiviisti ja oppineet luottamaan toisiinsa (Karlsson 2005, 86). Pienryhmäjakojen tulisi olla sellaisia, että lapsilla olisi mahdollisuus ryhmässä oppimiseen, kasvuun sekä turvalliseen vuorovaikutukseen. Työntekijöiden on otettava huomioon asioita erilaisista näkökulmista ryhmiä jakaessaan. (Mikkola & Nevalainen, 2010, 8.)

Päiväkodin pienryhmätoiminnot ovat toimintoja, joihin on koottu tavallista pienempi määrä päiväkodin lapsia tekemään suunniteltua toimintaa. Usein pienryhmätoiminnot nähdään lapsilähtöisimmäksi vaihtoehdoksi, sillä pienemmässä ryhmässä yksilöt kohdataan selkeämmin verrattuna isompiin ryhmätoimintoihin. Tämän vuoksi pienryhmätoiminnot ovat tavoittelemisen arvoisia ja yksi tärkeä kehitettävä osa-alue varhaiskasvatussuunnitelmassa. Pienryhmätoiminta tukee lapsen mahdollisuutta ja oikeutta yksilölliseen oppimiseen. Tavoitteellisen pienryhmätoiminnan tärkeys korostuu etenkin erityisen tuen tarpeen asiakkaiden kanssa. (Kaarina 2016.) Pienryhmätoiminta voidaan lisäksi nähdä yhtenä tavoitteellisen leikin onnistumisen edellytyksenä (Kalliala 2008, 266).

Yksi tärkeä seikka tavoitteellisen pienryhmätoiminnan onnistumiseen on päiväkodeissa yleisestikin käytetty porrastusmenetelmä. Porrastaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että kasvattajat suunnitelmallisesti ohjaavat päiväkodissa tapahtuvia siirtymätilanteita niin, että päiväkodin siirtymiin ja toimintoihin porrastetaan tietty määrä lapsia. Porrastamisen tarkoituksena olisi välttää ruuhkatiletteja ja tukea osaltaan sitä, että ohjaaminen säilyy laadullisena ja tarpeeksi yksilöitä huomioivana. Esimerkiksi pienryhmien ulkoiluakatauluja voidaan porrastaa siten, että pyritään välttämään suurien ryhmien tuomaa turhaa hälinää ja tilanahtautta. Porrastamismenetelmä edellyttää ammattitaitoista organisointikykyä ja suunnitelmallisuutta päiväkodin arjen hetkissä, jolloin kasvattaja kulkee lapsen ja pienryhmän rinnalla siirtymätilanteissa. (Kaarina 2016.)

Tavoitteellisella pienryhmätoiminnalla ja aikataulujen porrastamisella saadaan tavoitelluksi toivottua laadukasta pedagogista toimintaa ja kiireettömyyttä päiväkodin arjen keskellä. Pienryhmätoiminta tukee vuorovaikutussuhteen luomista yksilöiden kanssa sekä kasvattajien lapsituntemuksen kehittymistä. Pienryhmätoiminta huomioi lapsen yksilöllisen ja lapsen erityistarpeita huomioivan kasvatusilmapiirin. (Kaarina 2016.)

3.3 Piha-alue toimintaympäristönä

Tavoitteelliseen pienryhmätoimintaan päiväkodin pihalla liittyy olennaisesti varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin asetettu velvoite kasvattajien antamasta ympäristökasvatuksesta. Ympäristökasvatuksessa korostuu etenkin luontoa tutkimalla oppiminen. Kun lapsi havainnoi ympäristöään, hänen ongelmanratkaisukykynsä ja luova ajattelunsa kehittyvät. Toiminnan tavoitteena on opettaa lapsia käsittämään oman henkilökohtaisen panoksensa merkitystä ympäristölle ja kokonaisvaltaisesti luonnon hyvinvoinnille. Luonto- ja ympäristökasvatus sisältää siis arvoperiaatteen kestävästä kehityksestä. Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa kasvattajia opettamaan kestävä kehityksen arvoja lapsille, ja tämän tulisi myös näkyä päiväkodin toiminnassa ympäri vuoden. Parhaiten lapsia voi opettaa ymmärtämään luontoa ja ympäristöään niin, että havainnoidaan asioita yhdessä ulkona. Esimerkiksi ensilumen havainnointi, puiden lehtien tutkiminen ja käytännössä kaikki luonnosta löytyvä voi olla lapselle uusi oppimisen mahdollisuus. Päiväkotien piha-alueet ovat toimintaympäristönä juuri sellaisia, jotka antavat tälle toiminnalle mahdollisuudet päiväkodeissa joka päivä. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 58-59, 80-81.)

Arja Sääkslahden kirjassa *Liikunta varhaiskasvatuksessa* pohditaan sitä, miten kasvattajat voivat hyödyntää piha-alueen yhtenä toimintaympäristönä ja mahdollistaa lasten liikkumisen ja motoristen taitojen kehittymisen. Motoriset taidot voidaan kuvata kehitysprosessina, joka on aluksi lapsen tahdonalaisen liikkumisen opettelua ja lopulta johtaa motoristen taitojen laadulliseen kehittymiseen. Varhaiskasvatuksessa toimintaympäristöllä on suuri merkitys lasten motoristen taitojen kehitykseen. Ympäristön sallimilla liikkumismahdollisuuksilla voidaan vaikuttaa siihen, millaisen motorisen taitotason lapsi kykenee

saavuttamaan. Toimintaympäristön tulee olla sellainen, että kaikenikäiset lapset pystyvät harjoittamaan motorisia taitojaan. (Sääkslahti 2015, 51.)

Kasvattajien tulee suunnitella ohjattua liikuntaa erilaisiin ympäristöihin. Päiväkodeissa piha-alueella toimintaympäristönä on useimmin sekä luonnollista maastoa että rakennettua ympäristöä. Luonnollisella maastolla tarkoitetaan rakentamatonta tilaa, johon kuuluvat esimerkiksi pensaat, puut, maastossa olevat kuopat, rinteet ja mäet. Näiden lisäksi vuodenaikojen mukaan tulevat maastonvaihtelut, kuten lumi ja syksyn lehdet ovat merkittäviä etenkin suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. (Sääkslahti 2015, 199-200.)

Päiväkodin piha-alueen rakennettu ympäristö taas käsittää erilaiset pihatelineet, leikkialueet ja kentät. Rakennettu ympäristö houkuttelee lapsia kokeilemaan motorisia taitojaan esimerkiksi tasapainoilun kautta erilaisilla piha-alueella olevilla tasoilla. Tasainen maasto ja tarpeeksi tilava piha houkuttelevat lapsia juoksemaan. Rakentamattomat tilat ovat kuitenkin lapsille usein mieluisimpia liikunta- ja leikkipaikkoja, mihin syynä lienee ainakin se, että ympäristö sallii lapsen mielikuvitukselle tilaa. Rakennetut ympäristöt myös sisältävät enemmän aikuisten asettamia rajoitteita verrattuna luonnolliseen ympäristöön. Syynä tähän on rakennettujen ympäristöjen systemaattisempi turvallisuuden valvominen. (Sääkslahti 2015, 200.)

Vaikka piha-alueen turvallisen liikkumisen puitteet ovat tärkeitä, se ei tarkoita sitä, että liikkumista pitäisi kieltää aina haastavissa tilanteissa. Varhaiskasvattajan tehtävänä on tarjota lapselle oppimisen mahdollisuuksia, ja se ei tapahdu pelkästään esimerkiksi kiipeilytelinettä katsomalla. Jos päiväkodin pihalla on kiipeilyteline, joka vaikuttaa vaaralliselta tietyn ikäisille lapsille, ratkaisuna ei ole se, että lapsilta kielletään kiipeäminen. Ratkaisuna on se, että kasvattaja keskittyy ohjaamaan lasta niin kauan kuin se on tarvittavaa. Kasvattaja voi esimerkiksi kiivetä lapsen rinnalla ja auttaa omalla esimerkillä tai pitää lapsesta kiinni tämän kiivetessä. Lapsi tarvitsee aikuisen tukea oppiakseen liikkumaan ja käyttämään piha-alueella olevia mahdollisia liikuntavälineitä oikeaoppisesti. (Pulli 2013, 20.)

4 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Päiväkodin pienryhmätoimintaan liittyy Kaisa-Sisko Kankaan (2013) pro gradu -tutkielma, jossa pienryhmätoiminnan havaittiin kehittävän työntekijöiden ammatillista kasvua, lisäävän työyhteisön yhteisöllisyyttä ja kasvattavan lasten ja kasvattajien välistä vuorovaikutusta. Tutkielmassa kasvattajat kertovat kokemuksiaan pienryhmätoiminnasta. Kasvattajat tuntevat pystyvänsä antamaan lapsille enemmän ohjausta ja aikaa pienryhmässä, ja tämän lisäksi myös työn mielekkyys kasvoi huomattavasti. Myös haasteita nostettiin esille pienryhmätyöskentelyn tavasta. Pienryhmätoiminta toisaalta vaatii osakseen kasvattajalta joustovaraa työssään ja tarkkaa suunnittelua. Joskus saattoi käydä niin, että työtautot jäivät kokonaan pitämättä, jotta pienryhmät mahdollistuisivat ja aikataulu pysyisi koossa. Toisena ongelmana olivat työntekijöiden poissaolot, jotka aiheuttivat haasteita pienryhmätoiminnan mahdollistamisessa. Kasvattajat nostivat pienryhmätoiminnan mahdollisen onnistumisen avaimiksi hyvän tiedonkulun ja tiimipalaverien säännöllisen järjestämisen. (Kangas 2013.)

Myös kansainvälisiä tutkimuksia on tehty pienryhmätoimintaan liittyen. Amerikkalainen artikkeli kertoo, kuinka kaksi varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajaa ovat tehneet omia havaintojaan pienryhmätoiminnan merkityksestä. Havaintojen perusteella pienryhmätoiminta mahdollistaa autenttisen vuorovaikutuksen lasten kanssa ja lasten ajattelukyvyyn edistämisen näissä tilanteissa. Molemmat lastentarhanopettajat kertovat pienryhmätoimintojen olevan ideaalisia tilanteita kuunnella ja jutella henkilökohtaisesti lasten kanssa. Pienryhmätoimintojen aikana he tarkoituksenmukaisesti suunnittelevat tavoitteellisen toiminnan, joka rohkaisee lapsia vuorovaikutukseen ja omaan ajatteluun. Pienryhmätoiminnassa he korostavat lapsilähtöisyyttä ja sitä, kuinka paljon lähemmäksi lasta pääsee pienemmässä ryhmässä kuin isommassa. (Dangel & Durden 2010, 74-81.)

Aiempana kansainvälisenä tutkimuksena mainittakoon toinen amerikkalainen artikkeli, jossa puhutaan kasvattajien vastuusta mahdollistaa turvallinen ja laadullinen piha-alue, jossa voi käyttää monipuolisesti leikkivälineitä. Artikkelin pohjautuu erilaisiin tutkimuksiin varhaiskasvatuksen piha-alueen toiminnan kehittämisen edellytyksistä. Lähteen mukaan piha-alueella olevien leikkivälineiden pitäisi olla sellaisia, joilla lapsi voi saada monipuolisesti harjoitetta koko

kehollisuutensa kanssa. Päiväkotiin valikoitavien leikkivälineiden käyttötarkoitus tulisi aina olla tarkoin pohdittu. (Olsen & Smith 2017, 1065.)

Norjassa on tehty toiminnallinen tutkimus, jossa tutkijat havainnoivat alle esikouluikäisten lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin elementtejä norjalaisen päiväkodin piha-alueella tapahtuvassa toiminnassa. Tutkimuksessa otettiin selvää niin fyysisestä kuin psyykkisestäkin hyvinvoinnista. Tutkimuksen tuloksissa korostuu piha-alueen mahdollistamat edellytykset lasten sosiaalisten suhteiden kehittymiselle. Sosiaalisten suhteiden luominen ja kehittyminen nähtiin lapsen hyvinvoinnin kannalta tärkeänä tekijänä, ja tutkimuksen perusteella parhaimmassa tapauksessa piha-alue voi edistää tätä hyvinvoinnin aluetta lapsen kehityksessä ja päivittäisessä arjessa. (Bjørngen 2015, 305, 321.)

Sara Vilander (2015) on tehnyt opinnäytetyön, joka vastaa mielestäni hyvin tutkimukseni tilaajan toiveita tästä tutkimuksesta, sillä tutkimus keskittyy täysin päiväkotipihojen suunnittelun kehittämiseen. Vilander on tehnyt toiminnallisen tutkimuksen, jossa hän on laatinut Porvoon kaupungin päiväkodinpihoille suunnitteluohjeen. Tutkimuksen tarve on noussut kaupungilta, kun on haluttu ohjata suunnitellusti päiväkodinpihoja ja kehittää piha-alueita vastaamaan paremmin päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmien vaatimuksia ja tarpeita. Vilanderin tutkimuksesta sain vihiä myös RT-kortista, joka on suunniteltu pihasuunnitteluohjeistukseksi pelkästään päiväkodeille. RT-kortti on hyvin hyödyllinen päiväkodin piha-alueen suunnittelussa ja on valtakunnallisesti tarjottavissa ja ostettavissa netistä. (Vilander 2015, 5.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Tutkimusaineiston keräämiseksi eli menetelmäsuuntaukseksi valittiin kvalitatiivinen tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimus on laadullinen tutkimus, eli tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita laaduista. Tällä voidaan tarkoittaa sitä, että laadullinen tutkimus ei pyri laskemaan määriä ja tekemään niiden pohjalta tilastoja, vaan tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää, tulkita ja selittää tutkittavaa asiaa. Tutkimuksen avulla voidaan päästä käsiksi tutkittavien elämysmaailmaan ja heidän tapaansa antaa merkityksiä asioille. Tutkittavat ymmärretään

tulkitsevina subjekteina, jotka antavat pohjan tutkimuksen aineistolle. Aineiston tueksi tuodaan teoreettinen pohja, jotta saataisiin erilaiset näkemykset perusteltua. (Koivula ym. 2002, 31-32.)

Laadullisella tutkimuksella on omat tiedonhankinnan strategiansa, ja tässä tutkimuksessa niistä on havaittavissa tapaustutkimus. Lähtökohtaisesti voidaan sanoa, että lähes kaikki laadullinen tutkimus on tapaustutkimusta. Tällöin tutkimuksessa pyritään saamaan kokonaisvaltainen kuva tutkittavasta aiheesta. Tutkimuksesta pyritään saamaan esille yhteisiä tekijöitä sekä eroavaisuuksia ja pyritään ymmärtämään näitä sekä tuomaan ne tutkimuksessa näkyväksi. Tapaustutkimus mahdollistaa yleistysten tekemisen tuloksista, mutta yleistäminen ei saa kuitenkaan olla itsetarkoitus. (Metsämuuronen 2008, 210-212.)

Kuten kaikissa tutkimuksissa, myös laadullisessa tutkimuksessa on nähtävissä omat hyötynsä sekä heikkoutensa. Ongelmallisena voidaan nähdä laadullisessa tutkimuksessa esiin tuleva subjektiivisuus. Subjektiivisuudessa kaiken hyödyllisyyden käänttöpuolena on luultavasti sen ongelmallisuus, kun tutkija voi herkistyä vääristymille tulkitessaan aineistoa itse. Tutkimuksen heikkoutena voidaan nähdä myös yleistysten häilyväinen raja siinä mielessä, että lukija voi tulkita yleistykset yleispätevyytenä, mikä ei ole kuitenkaan tarkoitukseenmukaista. (Metsämuuronen 2008, 212, 216.)

Hyötynä laadullisessa tutkimuksessa ovat syvällisemmät ja henkilökohtaisemmat vastaukset, joita ei esimerkiksi määrällisessä tutkimuksessa voi saada tulokseksi. Määrällisessä tutkimuksessa onkin tarkoituksenmukaista saada tilastollisia tuloksia suuremmasta joukosta, kun taas laadullisesta tutkimuksesta voidaan sanoa saatavan jotain ainutkertaisempaa tutkimalla yksittäistä tapausta. Kvalitatiivinen tutkimus antaa myös tutkijalleen enemmän liikkumavaraa, mahdollisuuksia ja joustavuutta. (Kananen 2008, 24-25, 27.)

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2009) mukaan laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on tutkia tutkimuskohdettaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, pyrkiä kuvaamaan tutkittavien todellista elämää ja tehdä uusia löydöksiä ilmiöistä. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan tulee välttää jo olemassa olevien väittämien todentamista ja arvolähtökohdista irtisanoutumista, sillä laadullisessa tutkimuksessa tutkijan omat arvot muovaavat väistämättä sitä, miten

tutkija pyrkii ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä. Kuitenkin tutkijan tulee muistaa myös luotettavuuden ja eettisyyden määritelmät, joista kerrotaan tarkemmin luvussa 7.2. (Hirsjärvi ym. 2009, 161.)

Laadullisen tutkimuksen valitseminen tutkimusotteekseni on perusteltua, kun tutkimuksen kohderyhmänä ovat kasvattajat ja heidän näkökulmansa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että menetelmän valinta määräytyi tutkimuksen aiheen kautta. Tutkimuksessa puhutaan ilmiöstä, josta ei ole valmiita teorioita tai tutkimuksia, vaan tutkimuksen aineisto on kokoelma kasvattajien näkemyksiä. Haastateltavien näkemyksistä halutaan syvällisempi tapauskohtainen näkemys, ja tämän motiivin vuoksi laadullinen tutkimus on sopivampi tutkimusote kuin määrällinen tutkimus. (Kananen 2017, 33.)

5.2 Haastattelumenetelmä

Kun päätös tutkimusmenetelmästä oli tehty, seuraavana tehtävänä oli tehdä valinta menetelmästä, jolla tutkimusaineisto kerätään. Laadullisesta tutkimuksesta löytyi monenlaisia eri aineistonkeruumenetelmiä, kuten havainnointi, omaelämäkerrat tai muut erilaiset valmiit dokumentit tai haastattelut. Koska tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää kasvattajien näkemyksiä, tuntui haastattelumenetelmä sopivimmilta vaihtoehdoilta.

Lukiessani tietoa haastattelusta menetelmänä minua kiinnosti erityisesti Hirsjärven & Hurmeen (2010) näkökulmat haastattelun eduista. Haastateltava henkilö nähdään tutkimustilanteessa subjektina. Haastateltavalle eli tutkittavalle kohderyhmälle annetaan mahdollisuus tuoda itseään koskevia asioita ja omia näkökulmia vapaasti esille. Haastateltava on tutkimuksessa aktiivinen osapuoli, joka vaikuttaa omalla tulkinnallaan tutkimustuloksiin. Haastattelussa halutaan tutkimuskysymysten avulla selventää asioita ja saada haastateltavilta syvempi näkemys asioista, jotka voidaan yhdistää laajempaan kontekstiin. Haastattelua tekevän tutkijan tulee välittää tutkimuksessaan kuvaa haastateltavan kokemuksista, tunteista, ajatuksista ja käsityksistä tutkimuksen kohteesta. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 35.)

Tuomi ja Sarajärvi (2006) kertovat haastattelun olevan perusteltua silloin, kun halutaan tietää, mitä joku tietty henkilö ajattelee. Silloin asiaa on järkevintä

kysyä henkilöltä itseltään, ja tätä vuorovaikutusta kuvataan silloin haastatteluksi. (Tuomi & Sarajärvi 2006, 74.) Haastattelulla tarkoitetaan tiedonkeruuta, jossa henkilöltä tai henkilöiltä kysytään heidän omia näkökulmiaan liittyen tutkimuksen kohteeseen ja vastaus saadaan heiltä puheen muodossa (Hirsjärvi & Hurme 2010, 41). Koska edellä mainittu lause käsittää vain puheen, voidaan tulkita, että haastattelu voidaan tehdä myös esimerkiksi puhelun välityksellä, sillä tällöinkin vastaus pystytään saamaan puhutussa muodossa. Minulle kuitenkin oli tärkeää ja tutkimukseni aiheen kannalta merkittävää tehdä vuorovaikutus haastateltavien kanssa kasvokkain. Tutkimukseni keskiössä on kasvattajien mielipiteet, joten on mielestäni perusteltua ja tärkeää panostaa haastatteluun.

Tutkimukseni tarkoituksena oli haastatella Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajia eli kasvattajia. Tutkimukseni työelämäkumppanin kanssa sovimme yhdessä, että tekisin haastatteluni pari- tai ryhmähaastatteluna Kotkan kaupungin kolmessa päiväkodissa. Näistä kahdessa päiväkodissa tein parihaastattelun ja yhdessä tein ryhmähaastattelun. Ennen haastatteluja tein tutkimuskysymyksiini selkeät alakysymykset. Haastattelurungossani oli havaittavissa teemoja, joten teemahaastattelun valinta haastattelun lajiksi oli perusteltua.

Teemahaastattelu on luonteeltaan puolistrukturoitu haastattelu, jolla tarkoitetaan sitä, että tietyt kysymykset ovat samat kaikissa haastatteluissa, mutta kysymysten järjestys voi vaihtua tai niiden sanamuoto voi muuttua tilannekohtaisesti. Tärkeintä on se, että haastattelussa on tietyt valmiiksi mietityt kysymykset, mutta niiden järjestys voi vaihdella, jos haastattelutilanne sitä edellyttää ja se palvelee haastattelutilannetta. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 47). Puolistrukturoidun haastattelumenetelmän etu on joustavuus. Haastattelija voi esittää kysymykset juuri siinä järjestyksessä kuin katsoo niiden olevan aiheellisia haastattelutilanteessa. (Tuomi & Sarajärvi 2006, 75.)

Teemahaastattelussa haastattelut kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista haastattelutilanteessa keskustellaan. Teemahaastattelussa haastattelu etenee näiden teemojen varassa, ja se onkin tämän haastattelulajin edellytys. Teemahaastattelussa ei kiinnitetä huomiota yksityiskohtaisiin kysymyksiin ja niiden esittämisjärjestyksiin, vaan tärkeintä on, että haastattelussa käydään läpi

valitut teemat, joiden avulla tutkija saa haastateltavilta vastauksia. Haastattelija voi jatkaa keskustelua syvemmälle niin pitkälle kuin haastateltavan kiinnostus sen sallii ja tutkimusintressit edellyttävät teema-alueiden pohjalta. Teema-haastattelussa merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa, jossa myös haastateltava toimii tarkentajana. Haastatteluissa on keskiössä haastateltavien tulkinnat asioista, ja heidän antamansa merkitykset ovat keskeisiä tutkimustulosten kannalta. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 48, 67).

5.3 Aineiston analysointi

Haastattelut otettiin talteen ääninauhurilla, sillä se helpottaa aineistonkeruuta ja näin ollen aineiston purkamista aineiston analysointivaiheessa. Ääninauhurin lisäksi tein kuitenkin muutamia lyhyitä muistiinpanoja vihkoon, joissa saattoin laittaa jonkun haastatteluissa tulleen erityisen merkityksellisen asian itselleni muistiin. Tämä ei kuitenkaan häirinnyt haastattelussa tapahtuvaa vuorovaikutusta, sillä vuorovaikutustilanteet olivat tulkintojeni mukaan tästäkin huolimatta vapautunutta ja luontevaa keskustelua.

Haastattelumenetelmän tavallisimpia aineiston purkamiskeinoja on litterointi. Tutkimuksessani litteroin nauhoitukset eli kirjoitin haastatteludialogin sanasta sanaan puhtaaksi tekstiksi. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 138). Tämän puhtaaksi kirjoitetun tekstin kirjoitin tekstinkäsittelyohjelmaan ja tulostin kaikki tekstit itselleni paperisena versiona, jotta se helpottaisi analysointia ja teema-alueisiin jaottelua. Paperisiin versioihin pystyin tekemään omia koodauksia, kuten alleviivata merkityksellisiä kohtia värikoodein teemojen mukaisesti. Koska olen jo opintojeni aikana havainnut minulle toimivan oppimistyylin olevan asioiden näkeminen, niin tiesin, miten palvelen itseäni tässä kohtaa tutkijana sekä tutkimuksen etenemistä.

Aloitin aineiston litteroinnin nauhoituksista nopeasti haastattelujen jälkeen, sillä halusin kirjoittaa asiat ylös silloin, kun tunnelmat ja havainnot ovat vielä tuoreessa muistissa. Kuuntelin äänitteet moneen kertaan uudelleen läpi, sillä halusin varmistaa, että saan kaiken mahdollisen tiedon irti aineistosta. Vaikka kaikki aineisto olikin jo ensimmäisellä kuuntelukerralla kirjoitettu puhtaaksi sanasta sanaan, voi haastatteluja kuuntelemalla saada uusia tulkintoja esimerkiksi äänensävyistä tai miettimistauoista. Aineiston kuunteleminen oli myös

tarkoituksenmukaista sen vuoksi, että kuuntelemalla aineistoa läpi tunsin saavani itselleni aina uusia oivalluksia aineiston analysointia varten.

Tutkimuksen analysointi tehdään aineistolähtöisesti, eli tutkimustulokset etsitään haastattelujen litteroidusta aineistosta. Luin litteroidun aineiston monta kertaa läpi, sillä lukeminen auttoi tuomaan esiin aineistosta mielenkiintoisia ajatuksia ja itselleni tulkintoja, joita tarvitaan analysoinnin mahdollistamiseksi. Luetun ymmärtämisen jälkeen olen käyttänyt hyödykseni koodailua, jonka avulla olen tehnyt itselleni merkintöjä aineistoon alleviivauksilla ja haastateltujen numeroimisella. Olen käyttänyt hyödykseni värikyniä, jotta pystyisin paremmin hahmottamaan asioita visuaalisesti. Tästä kerrotaan tarkemmin luvussa 7.2.

Tutkimuksen analysointi perustuu tutkijan tulkintoihin haastateltavien sanomista, kun analysointi perustuu aineistolähteisyyteen. Analysoinnissa pyritään selvittämään haastateltavien kokemukset saaden samalla ymmärrystä tutkittavasta asiasta ja peilaten niitä tutkimuskysymyksiin. Tutkimukseni analysointimenetelmänä olen käyttänyt teemoittelua. Teemoittelulla tarkoitetaan sitä, että aineistosta etsitään esiin nousevia näkökulmia teema-alueisiin liittyen. Haastateltavien antamat vastaukset ja niistä nousevat keskeisimmät asiat jaotellaan teemoittain, jotka perustuvat tutkijan tekemiin teema-alueisiin. Tutkijan tulee kuitenkin tarkastella aineistoa ennakkoluulottomasti, sillä haastateltavien antamista vastauksista voi nousta uusia teemoja, joista voi muodostua uusia teema-alueita teemoittelussa. Teemoittelussa on tarkoituksena etsiä aineistosta piirteitä, jotka ovat yhteisiä usealle haastateltavalle, ja toisaalta on myös etsittävä eroavaisuuksia. Teemoittelussa tarkoituksena on löytää aineistosta aina tiettyyn teemaan sopivia haastateltavien vastauksia. Tutkijan on itse tulkittava aineistosta, mitkä haastateltavan sanomat asiat katsotaan sisältyvän teema-alueisiin. (Hirsjärvi & Hurme, 173.)

Teemoittelussa jaottelin aihealueeseen sopivimmat keskeisimmät aiheet teemoihin. Aineistosta löytyneet samankaltaisuudet ja eroavaisuudet yhdistetään niille sopiviin teemoihin. Yksinkertaisuudessaan teemoittelu on aineiston hajottamista ja jäsentelyä erilaisiin aihepiireihin ja epäolennaiseksi koetun tiedon karsimista pois. Teemoittelu on rinnastettavissa luokitteluun, mutta

lukumäärien sijasta teemassa korostuu teeman sisältö. Havainnollistava esimerkki teemoittelun vaiheista on esitetty seuraavassa taulukossa. (Teemoittelu s.a.)

Alkuperäinen teksti	Pelkistetty muoto	Sisällössä esiintyvät käsitteet	Luokka
Mein piha on monipuolinen, etmeil on rakennettua ympäristöä ja luontoa ja ne ovat niiku omine tiloineen	Kasvattajan näkökulmasta hyvän pihan kriteerinä on sen monipuolisuus. Piha jossa on luonnollista sekä rakennettua ympäristöä.	Luonnollinen ympäristö Rakennettu ympäristö	Tarkoituksenmukainen pihasuunnittelu

Taulukko 1. Esimerkki teemoittelun vaiheista.

Taulukossa on havainnollistettuna teemoittelun vaiheet. Ensimmäisessä lokerossa on nähtävissä alkuperäinen ja täysin muokkaamaton haastattelusta saatu vastaus. Seuraavassa vaiheessa vastaus pelkistetään, eli käytännössä yksinkertaistaan asia, jonka haastateltava on halunnut sanoa. Pelkistetystä muodosta etsitään keskeisimmät käsitteet. Tämän jälkeen etsitään koko aineistosta samansuuntaisia vastauksia ja ne yhdistetään samaan luokkaan.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen analyysin tuloksia kertoessani olen käyttänyt suoria lainauksia eli sitaatteja haastateltavien vastauksista. Sitaatit olen valinnut tarkoituksenmukaisesti elävöittäkseni tuloksia ja tuoden näkyviin konkreettisesti saamiani vastauksia. Jokainen valitsemani sitaatti on valittu harkiten ja kyseenalaistaen sen sopivuutta tulosten esittelyssä. Sitaatit tekevät tuloksista läpinäkyvämpiä tuoden tuloksissa näkyväksi sen, mistä aineistosta tutkija on tehnyt päätelmiään, analysoinut aineistoa teemoittain ja antaen myös perusteluja sille, mitä teema-alueita on jaoteltu. Tutkija ei voi kuitenkaan jättää tuloksiaan sitaattien varaan. Sitaatit elävöittävät tekstiä, mutta niiden tarkoituksena ei ole kertoa tuloksia. Tutkija ei voi jättää sitaatteja puhumaan aineistonsa puolesta, vaan tutkijan on itse kerrottava tulokset tulkinnoillaan ja myös peilattava saatuja tuloksia teoriaan. Teorioista pyritään löytämään lähteitä, jotka tukevat aineistosta

esiin nousevia asioita. Analysointi ei siis perustu pelkästään aineistolähteisyyteen. Tutkijan tekemät teoreettiset valinnat ja jäsentelyt ovat nähtävissä tutkimusaineiston keräysvaiheessa ja jäsentelyssä. (Ruusuvuori ym. 2010, 19-20.)

Säilyttääkseni haastateltavien anonymiteetin esitän tuloksissa esiintyvät lainatut sitaatit pelkästään lainausmerkeissä. Aiemmin ajattelin kuvata haastateltavia numeroilla, joita tein koodausvaiheessa, mutta tuloksia tehdessäni tulin siihen tulokseen, että se ei ole tuloksissa oleellista, eikä numeroiden käytölle ole valideja perusteita. Tämä oli itselleni hyvä oivallus siitä, että tutkijana minun tulee myös perustella valintani.

Tuloksiin valitut teema-alueet ovat tarkoituksenmukaisesti valikoituja teemoja. Teema-alueiden sisältöihin olen tehnyt poimintoja Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmasta sekä tutkimuksen haastatteluista tulleista kasvattajien näkökulmista. Teema-alueet ovat muotoutuneet näin ollen osakseen teoriapohjaisista ja aineistolähtöisistä aineistoista. Teema-alueita suunnitellessani otin kuitenkin tavoitteekseni, että valitut teemat ovat yhteyksissä varhaiskasvatussuunnitelmassa esiintyviin tavoitteisiin ja viiteen oppimisen alueeseen, jotka ovat tutkin ja toimin ympäristössäni; liikun, kasvan ja kehityn; ilmaisun monet muodot; minä ja meidän yhteisömme sekä kielten rikas maailma. Näitä oppimisen alueita on nähtävissä teema-alueissa. Tulosten johtopäätöksissä eli kappaleessa 7 pohdin vielä erikseen, miten oppimisen alueet näkyvät konkreettisesti tutkimuksessa saaduissa tuloksissa.

Laadullisessa tutkimuksesta saatua tulosta ei voida nähdä yleispätevänä, koska se pätee ainoastaan tutkimuskohteeseen (Kananen 2014, 19). Tutkimuksen tuloksissa vertaan tutkimustuloksia tutkimuskysymyksiin ja avaan tutkimuskysymyksiä peilaten niitä haastateltavien näkemyksiin ja kokemuksiin. Seuraavat alaotsikot on jaoteltu tutkimustuloksiin eli teema-alueisiin, jotka on tehty analysoinnin pohjalta. Valituissa teema-alueissa on löydettävissä vastaukset kahteen päätutkimuskysymykseeni. Teema-alueiden on tarkoitus kertoa, mitä kasvattajien mielestä edellytetään piha-alueelta, jotta tavoitteellinen toiminta mahdollistuisi ja toteutuisi sekä mitä edellytetään kasvattajien mielestä heiltä itseltään, jotta pedagogisuus näkyisi myös päiväkodin piha-alueella. Teema-alueissa on löydettävissä kasvattajien näkökulmia piha-alueen edellytyksille sekä kasvattajien edellytyksille. Seuraavat teemat eli tulokset

ovat havainnollistava vastaus koko tässä tutkimuksessa nähtyyn tutkimusongelmaan. Tutkimuksen lopusta löytyy vielä liite (Liite 1.) haastatteluissa esitettyihin kysymyksiin.

6.1 Tarkoituksenmukainen pihasuunnittelu

Tavoitteellinen pedagoginen toiminta vaatii toimintaympäristöltään tilaa, jossa toimintaa voi harjoittaa. Toimintaympäristön ollessa piha-alue, olisi tärkeää suunnitella piha-alue sillä tavoin, että toiminta mahdollistuisi. Kysyin haastatteluilta kysymyksiä hyvän piha-alueen edellytyksistä, mitä mahdollisia puutteita he näkevät piha-alueissaan ja mitä tulisi heidän näkökulmastaan kehittää erityisesti piha-aluetta suunnitellessa.

”Sellanen piha ois hyvä, jossa saa juosta ja se on tilava. Pihassa ei oo pelkäänsään tasamaata, vaan on myös korkeuseroja ja haastetta monen ikäisille.”

”Hyvä valaistus pihalla olisi hyvä, meillä on aika huono.”

”Hyvä piha on monipuolinen sillä tavalla, että siellä on rakennettua ympäristöä sekä luontoa.”

Edellä mainituissa lauseissa on havaittavissa teemoja, jotka liittyvät erityisesti pihasuunnitteluun. Haastateltavat näkivät piha-alueissaan puutteita muun muassa huonossa valaistuksessa ja liian tasaisessa maastossa, joka ei tuo tarpeeksi haasteita lapsille ja joka ei palvele kaiken ikäisiä lapsia. Hyvä piha näyttäytyi useammankin haastateltavan silmissä monipuolisena alueena, jossa on sekä rakennettua että luonnollista ympäristöä. Hyvän pihan kriteerinä oli myös tarpeeksi tilava piha, jossa lapset pystyvät juoksemaan.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on yleispätevät ohjeensa päivähoidon järjestämisestä, jotka sisältävät suosituksen päiväkodin perusmitoituksista. Näiden tietojen pohjalta on suunniteltu RT- kortti 96-11003, joka on tehty ohjeeksi päiväkotien pihojen suunnitteluun. Ohjeesta löytyy päiväkodin tontille asetetut tavoitteet ja suunnittelut, joihin liittyvät muun muassa päiväkodin piha-alueen turvallisuus, valaistus, luonnonlähtökohtien huomioon ottaminen suunnittelussa, kestävyys, helppohoitoisuus, mahdollisuudet esteettömään

liikkumiseen, maastomuotoilun monipuolisuus, valvottavuus ja eri ikäisten lasten huomioiminen. Suunnitteluohjeessa pyritään luomaan toimintaympäristö, joka innostaa lapsia olemaan piha-alueella. RT-kortissa korostetaan pinnanmuotoilujen, tilanmuodostuksen, kasvillisuuden ja materiaalien merkitystä. Esimerkiksi pinnanmuotoilussa ohjeistetaan suunnittelemaan pihalle sekä rakennettua että luonnollista ympäristöä, kuten nurmikkoa, asfalttia ja hiekkatekonurmea. (RT 96-11003 Päiväkotien suunnittelu, Vilander 2015, 6.)

6.2 Henkilökunnan näkemysten priorisointi

Haastateltavien vastauksissa korostui monesti ajatus siitä, että kasvattajien mielestä olisi oleellista ottaa henkilökunta sekä lapset pihan suunnitteluun mukaan, sillä he ovat niitä, jotka viettävät pihalla aikaa päivittäin, ja näin ollen heidän näkökulmansa pihan viihtyvyydestä tulisi olla priorisoituna. Kasvattajien mielestä heidän näkökulmiaan pihasuunnittelussa ei ole otettu tarpeeksi huomioon, ja he toivoivat parannusta tähän jatkossa. Kasvattajat esittivät toiveensa puheissaan muun muassa puistonpuolelle sekä Kotkan kaupungin varhaiskasvatukselle.

”Hyvä piha on myös sellanen, et siinä on myös henkilökunnan hyvä olla, ei pelkästään lasten. Ja tietyst sehän ois ihanaa, että lapset pääsis ite vaikuttamaan pihan suunnitteluun. Se vaan ei taida olla aina mahdollista.”

”Syyshuollot jäi kaupungilta kokonaan tekemättä, et sitä toivois, et ei tarvis ihan semmosessa rönttöpihassa olla, koska tää on kuitenkin rakennettu ympäristö. Joistakin asioista on kaupungille sanottu jo 6 vuotta sitten ja niille ei oo vielä kukaan tehnyt mitään. Toivoisin et meidän työntekijöiden ehdotukset otettaisiin todesta, eikä vasta silloin kun asiakas niistä huomauttaa kaupungille. Näitäkin tilanteita on valitettavasti monia. Työntekijät kuitenkin huomaavat kaikista parhaiten, mitä pihalla täytyisi uudistaa. Eihän mitään tavoitteellista toimintaa voi suunnitella pihalle, jos piha ei ole kunnossa.”

”Minun koko urani aikana on ollut ääsiyysongelmana se, että puistopuoli ei tuu hoitamaan asioita silloin kun pyydetään.”

Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan myös velvoittavuuksia, joita paikallisten eli kuntien omien varhaiskasvatussuunnitelmien tulee sisältää. Paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan, että kuntien varhaiskasvatuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja lapsille annetaan mahdollisuus osallistua kuntansa varhaiskasvatussuunnitelman kehittämiseen ja laatimiseen. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 9.) Tämä asia huomioon ottaen voidaan ajatella, että myös Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa ottamaan huomioon niin kasvattajien kuin päiväkodin lasten näkökulmat huomioon. Haastateltavien toiveet liittyvät piha-alueen kehittämiseen, ja piha-alueen kehittäminen kuuluu osaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa. Näin ollen kasvattajien toiveet heidän näkökulmiensa priorisoinnista ovat perusteltuja myös teorian puolesta ja ennen kaikkea lain puitteissa.

Myös aikaisimmissa tutkimuksissa liittyen piha-alueiden suunnitteluun löytyi perusteltua näkökulmaa henkilöstön ja lasten mielipiteiden priorisoinnin tärkeydestä. Sara Vilander (2015) on tehnyt toiminnallisen tutkimuksen, jossa hän laati Porvoon kaupungille päiväkotipihojen suunnitteluohjeen. Tutkija on tullut johtopäätöksiin, että piha-alueiden tulisi ensisijaisesti vastata päiväkodin pihan käyttäjien tarpeisiin. Päiväkodin pihaa käyttävät päivittäin päiväkodin henkilökunta ja lapset, joten heidät voidaan nähdä päiväkodin pihan käyttäjinä. (Vilander 2015, 32.)

6.3 Pihaympäristön antamat mahdollisuudet pihaleikkeihin

Luku 6.1 käsittelee pihasuunnittelun edellytyksiä käytännön tasolla, kuten pihavalojen tarpeellisuutta ja toimintaympäristön suunnittelua. Tässä kappaleessa pohditaan samankaltaisia asioita, mutta enemmän varhaiskasvatussuunnitelman edellytyksien näkökulmasta. Kysyin haastateltavilta, mitä heidän päiväkotiansa piha-alueella on ja mitä heidän päiväkotiansa lapset tekevät pihalla. Vastaukset liittyivät poikkeuksetta lasten pihaleikkeihin ja pihalla oleviin leikkiesineisiin ja leikkileneisiin, jotka mahdollistavat leikit. Vastauksissa myös korostui leikit, joita voi leikkiä luonnossa ilman leikkivaraston avaamista.

”Lapset kiipeilee, keinuu, leikkivät erilaisia roolileikkejä, ovat hippaa tai piilosta ja pelaavat erilaisia ulkoilupelejä, kuten polttopalloa. Sit on myös kahvileikkejä,

joissa voi hyödyntää noita kiipeilytelineitä, joihin lapset luovat leikkinsä sen kahvipisteen. Lapset käyttävät useesti välineitä, mut sit kyl ne useesti tykkää myös tehdä ite.”

”Lapset osaa hyödyntää mielikuvituksellaan tosi monipuolisesti pihaa. Osa leikkii tietysti leluilla, koska niitä on tarjolla, mutta osa liikkuu piha-alueella olevalla luonnollisella puolella. Siellä lapset kiipeilevät puissa tai hyödyntää leikeissään joitakin luonnosta löytyviä asioita, kuten kiviä.”

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmassa sanotaan leikin olevan keskeinen työtapana varhaiskasvatuksessa, jossa korostuu tavoitteellinen pedagoginen toiminta. Varhaiskasvatuksen tulee mahdollistaa lapsille monipuolisesti vaihtoehtoja erilaisiin leikkiympäristöihin, leikkivälineisiin ja leikkeihin. Kotkan varhaiskasvatuksen oppimisympäristöön kuuluu käsite avoimesta oppimisympäristöstä, joka tulisi huomioida ympäristöä suunnitellessa. Oppimisympäristöltä edellytetään esimerkiksi sitä, että lasten ulottuvilla on aina monipuolisesti leikkivälineitä ja aikuisten tulee huolehtia siitä, että antaa erilaisia välineitä ja leikkimahdollisuuksia lasten käytettäväksi. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 33, 41, 52.)

Päiväkotimaailmassa on joka päivä odotettavissa leikkiä. Erityisesti päiväkodin piha-alue mahdollistaa lapsen omaehtoisesta ja vapaasta leikin. Pihalla lapset pystyvät olemaan fyysisesti aktiivisempia leikeissään. Verrattaessa sisätiloihin, ulkotilojen tilavuuden vuoksi lapsen ei tarvitse varoa tahattomia törmäyksiä muiden lasten kanssa tai rikkovansa jotain. Lapsille suunnattua toimintaympäristöä pohtiessa on siis syytä miettiä, kutsuuko ympäristö lapsia leikkimään. Varhaiskasvatuksen pedagogiikan näkökulmasta on tärkeää luoda leikkiympäristö, jossa lapselle on tarjottuna tarpeeksi erilaisia virikkeitä. Virikkeiden täyteinen ympäristö ohjaa lasta kokeilemaan, tutkimaan ja leikkimään omaehtoisesti. Lapsilla on luontainen halu leikkiä, ja leikin mahdollisuuksien tarjoamisella voidaan tavoitella varhaiskasvatussuunnitelman edellyttämää hyvinvoivan lapsen käsittelyä. (Kalliala 2008, 40, 58, 59; Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 41, 52; Sääkslahti 2015, 133.)

6.4 Ympäristökasvatus ja lasten motoristen taitojen kehitys

Tätä teema-aluetta miettiessäni pohdin, olisiko tämä aihe hyvä yhdistää esimerkiksi pihasuunnittelun tai leikin mahdollisuuksien teemaan. Kuitenkin piha-alueelle keskittyvä ympäristökasvatus ja lasten motoristen taitojen kehitys ovat aivan oma lukunsa. Nämä kaksi asiaa olen kuitenkin yhdistänyt saamaan teemaan, sillä molemmat niistä kuuluvat varhaiskasvatussuunnitelman velvoittamiin lapsen oppimis- ja kehitysalueisiin. Tässä teema-alueessa korostuu siis tavoitteellisen pedagogisuuden mahdollisuudet piha-alueella. Valittuun teema-alueeseen liittyen kysyin haastateltavilta, onko heidän päiväkotiansa piha-alueella ympäristökasvatusta ja tuetaanko pihalla motoristen taitojen kehitystä tarkoituksenmukaisesti.

”Ainakin niin, et pihalla olevat roskat täytyy laittaa roskiin. Sit talvella esimerkiksi havannoidaan lasten kanssa ensilumea ja muutenkin nimetään puita ja sellasta.”

Tätä teema-aluetta miettiessäni olin käsittänyt itse ympäristökasvatuksen tarkoittavan esimerkiksi luontokasvien opettamista lapsille, vuodenaikojen erilaisien piirteiden pohtimista ja eläinten nimeämistä. Kuitenkin haastateltavan kasvattajan vastauksesta tuli ilmi myös toinen määritelmä ympäristökasvatuksesta. Kasvattajan esille tuoman näkökulman takia pohdin, että olenko itse ymmärtänyt termin väärin, vai ymmärsikö kasvattaja mahdollisesti kysymykseni väärin. Tämän jälkeen otin tarkemmin selvää, miten asia esitetään Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmassa. Siitä kävi ilmi, että kumpikin käsitys ympäristökasvatuksesta on oikein. Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan ympäristökasvatuksen tavoitteena olevan lapsen luontosuhteen vahvistaminen ja vastuullinen toimiminen ympäristössä ohjaamalla lapsia kestävään elämäntapaan. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 80.) Haastateltavan vastaus oli siis tästä syystä hyvin hedelmällinen ja opetti myös itselleni sen, että ympäristökasvatuksella voi tarkoittaa kahta asiaa. Tästä pysyinkin myös jälkiviisaana pohtimaan, että tutkijana olisin voinut perehtyä ympäristökasvatukseen tarkemmin.

Haastateltavien vastauksissa korostui ympäristökasvatuksen näkökulma ekologisuudesta eli kestävästä kehityksestä. Kasvattajat kertoivat ohjeistavansa

lapsia siivoamaan pihalla näkemänsä roskat roskikseen. Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa kunnan päiväkotia noudattamaan Kotkan kaupungin ekotukitoimintamallia. Kasvattajien tulee opettaa lapsille toimintamallin ohjeistuksen mukaisesti, kuinka jokaisella ihmisellä on mahdollisuus vaikuttaa ekologisuuden edistämiseen omalla toiminnallaan. Kasvattajien ohjeistaessa lasta viemään roskat pihalta roskiin, on kyse ekotehokkaasta toiminnasta varhaiskasvatuksessa, jossa kasvattaja opettaa lasta oman esimerkin kautta, mihin roskat kuuluvat. Näin lapsi osallistetaan osaksi toimintaa. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 31.)

”Etenkin pienten ryhmässä tarjotaan paljon mahdollisuuksia motoristen taitojen kehityksessä, esimerkiksi pienille tarjotaan kärryä. Tietysti koitetaan ohjata lapsia oman ikätasonsa mukaisesti oikeanlaisen pyörän kanssa ajelemiseen tai kiipeilyyn. Mut se pitää kattoo yksilöllisesti, koska jotku voi olla kehittyneempiä ikätasoonsa nähden. Silloin pitää mahdollistaa sellaselle, et se voi tehdä asioita, jotka eivät sinänsä kuulu vielä hänen ikäiselle.”

”Ollaan mietitty yhdessä kasvattajien kanssa, et miks jotku asiat on kielletty, vaik ne auttais motoristen taitojen kehittymisessä. Esimerkiks kiikusta hyppääminen ja liukumäkeen meneminen ylöspäin. Näitä asioita on syytä pohtia uudelleen. Ollaan mietitty kasvattajien kanssa, et päiväkodin toiminnassa pitäisi karsia niin sanotut turhat kiellot pois.”

Myös opetus- ja kulttuuriministeriön varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksissa kerrotaan tutkimustietojen näyttävän, että vain 10-20 prosenttia lapsista liikkuu riittävästi. Tulosten perusteella on syytä miettiä, missä on menty vikaan, ja uusissa suosituksissa pyritäänkin asettamaan tavoitteet tämä lähtökohta muistaen. Opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntasuosituksissa pohditaan, että mahdollisesti liiallisella turvallisuudenhakuisuudella on tehty lapsille erilaisia oppimisen esteitä. Tätä asiaa voitaisiin ehkäistä antamalla lapsille enemmän liikkumisen mahdollisuuksia ja poistamalla rajoituksia jatkossa. Tavoitteeksi on myös nostettu varhaiskasvatuksen henkilöstön ohjaaminen niin, että päiväkodin aikuisten tulee varmistaa tasa-arvon toteutuminen sillä tavalla, että kaikille lapsille mahdollistetaan erilaisten liikkumistapojen kokeileminen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 9, 13, 24.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksissa myös opastetaan varhaiskasvatuksen henkilöstöä innostamaan lapsia kokeilemaan päiväkodin tarjoamia leikkivälineitä ja pihatelineitä. Päiväkodin pihalla tulisi olla saatavilla erilaisia välineitä, jotka mahdollistavat fyysisen aktiivisuuden ja motoristen taitojen kehittymisen. Myös erityisesti pienimmille lapsille tulee tarjota tukea antavia välineitä, jotka helpottavat ja mahdollistavat heidän liikunnan kokeilujaan. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tavoitteena on opettaa lapsille uusia ikä- ja kehitystasoa tukevia taitoja piha-alueella. Lapsen motoriset taidot kehittyvät muun muassa juoksemalla, kiipeämällä, hyppäämällä, konttaamalla ja ryömimällä. Lapsen hyvät motoriset taidot tukevat lapsen fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointia. Päiväkodissa lapsella on oikeus saada kokeilla rajojaan liikkumisessa ja haastaa omia fyysisiä rajojaan kasvattajan ohjeistamana ja tukemana. Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on, että lapsen tulisi oppia motoriset perustaidot ennen kouluikää. Alle kouluikäinen lapsi on myös siinä fyysisessä ja psyykkisessä tilassa, jossa se lapsi luontaisesti omaksuu motorisia perustaitoja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 10, 20, 22; Bi Ying Hu ym. 2014.)

Varhaiskasvatuksen dosentti Kalliala (2012) kertoo, kuinka joistakin vakiintuneista pedagogisista käytännöistä tulisi luopua niiden heiveröisen ja epäanalyttisen argumentoinnin perusteella. Totutuista käytännöistä luopuminen vaatii kasvattajilta taitoa punnita, saadaanko muutoksesta enemmän kuin menetetään. Olisi tärkeää välttää vanhaan tietoon takertumista pelkästään tottumisen vuoksi. (Kalliala 2012, 56-57.) Kallialan näkemyksen voi liittää haastateltavien näkemyksiin siitä, että turhat kiellot tulisi poistaa varhaiskasvatuksen kentällä piha-alueen tavoitteellisen pedagogisen toiminnan hyödyksi.

6.5 Porrastaminen pienryhmätoimintaan

Kysyessäni haastateltavilta, mitä tavoitteellinen pedagoginen toiminta vaatii heiltä kasvattajilta itseltään, sain paljon erilaisia vastauksia. Yksi niistä kuitenkin liittyi vahvasti Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman esittämään pienryhmätoiminnan käyttöön tavoitteellisessa pedagogisessa toiminnassa. Kasvattajien mielestä olisi tärkeää, että jokaisessa Kotkan kaupungin päiväkodissa otettaisiin käyttöön vakiintuneesti porrastamisen menetelmä ja sen hyödyntäminen myös piha-alueella. Kasvattajat kokivat myös itse kehittyvänsä

kasvattajina pienryhmätoiminnan tultua osaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa. Porrastaminen edellyttää kasvattajilta itseltään kykyä ottaa porrastaminen vakiintuneeksi käytännöksi omassa yksikössään. Porrastamisen taitoihin on annettu paljon vinkkejä Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen kasvattajille kaupungissa tapahtuneen kehittämishankkeen myötä.

”Mein yksikössä on ollut jo tosi pitkään pienryhmätoiminta ja se on tosi hyvä. Toiminnan sisäänajo vie kuitenkin paljon aikaa niille, jotka on aloittaneet toiminnan vasta Kotkan kaupungin pienryhmätoimintahankkeen kautta. Ja kun työntekijöitä vaihtuu useesti niin se vie aina resursseja, kun pitää kouluttaa uusi henkilö toiminnan ideologiaan. Kyseisen hankkeen myötä on käynyt myös ilmi, että joissakin päiväkodeissa ei ole ollenkaan tätä toimintaa.”

”Porrastamisen ja pienryhmätoiminnan haasteena on pitkäkestoisen toiminnan järjestäminen. Toiminta ei voi jatkua pitkään, kun on jo toinen ryhmä siirtymässä, vaikka just pihalle.”

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan pienryhmäpedagogiikan mahdollistavan autenttisemmän vuorovaikutuksellisen kohtaamisen. Pienryhmissä lapsia on vähemmän, joten kasvattajat pystyvät huomioimaan lapset paremmin yksilöinä. Pienryhmässä kasvattajille jää enemmän aikaa lasten havainnointiin, joka on keskeinen työmenetelmä tavoitteellisessa pedagogisessa toiminnassa. Tavoitteellisen pienryhmätoiminnan mahdollistuminen piha-alueella vaatii harkitun suunnitelman piha-alueelle porrastamiselle. Pienryhmäpedagogiikka edellyttää ryhmärakenteiden suunnitelmaa, joka perustuu lapsen tarpeisiin. Lastentarhanopettajan tehtäviin kuuluu vastata pienryhmäpedagogiikan suunnittelun, toteutuksen sekä arvioinnin prosessista. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 35, 44, 70.)

Pienryhmätoiminta on varhaiskasvatuksen käytäntö, jota käytetään maailmanlaajuisesti varhaiskasvatuksen kentällä. Löytämässäni kiinalaisessa tutkimuksessa tutkittiin sitä, mitä hyötyjä pienryhmätoiminta tuo lapsille. Tutkimuksen tuloksissa korostettiin pienryhmätoiminnan edistävän lasten kielitaitojen kehittymistä. (Bi Ying Hu ym. 2014.)

Varhaiskasvatuksen Dosentti Kalliala (2008) pohtii, että henkilökuntavajeella ei tulisi perustella pienryhmätoiminnan toimivuutta. Kallialan mukaan pienryhmätoiminnan sujuvuutta vaikeuttaa ensisijaisesti yksikön puutteelliset sijaisjärjestelyt ja huono organisoiminen. Kalliala haluaa myös muistuttaa, että pienryhmätoiminnan käyttö ei kuitenkaan takaa sitä, että varhaiskasvatus olisi yksikössä laadullista ja työntekijät osaavia. (Kalliala 2008, 266-268.) Kallialan näkökulma antaa vasta-argumentaatiota haastateltavien näkemyksille pienryhmätoiminnasta. Tämä herättääkin ajatuksia siitä, että voisiko pienryhmätoiminnan sujumattomuuden takana ajatella olevan hyvän organisaation puute.

6.6 Kasvattajien antamat mahdollisuudet pihaleikkeihin

Kysyessäni haastateltavilta, mitä vaaditaan kasvattajalta itseltään, jotta tavoitteellinen pedagoginen toiminta mahdollistuisi pihalla, sain yhtenä vastauksena kasvattajan kyvyn havainnoida lapsia ja tarttua tilanteisiin, joissa kasvattaja voi mahdollistaa pihaleikkejä lapsilähtöisesti. Kasvattajien vastauksissa myös korostui heidän tietonsa varhaiskasvatussuunnitelman asettamista velvoitteista kasvattajia kohtaan. Kasvattajien oma motivaatio työtä kohtaan myös korostui.

”Mun mielestä pedagoginen toiminta on sitä, että aikuinen havainnoi pihalla mitä ne lapset puuhaavat ja tarttuu niihin tilanteisiin oikea-aikaisesti. Aikuinen kehittää siihen lapsen toimintaan ehkä jotain lisää.”

”Pihalla useasti leikitään kahvilaleikkejä ja kasvattaja voi hyödyntää niissä matikkaa esimerkiksi rahan vaihdossa. Niin leikkiin tulee myös pedagoginen tavoitteellisuus.”

”Kaikki mitä me tehdään tuol pihal, ni kaiken takana pitää olla pedagogisuus. Kuka tahansa voi kysyy meiltä tuol, et miks sä teet näin ja silloin mulla täytyy olla valmiit perusteet silloin vastauksena.”

”Kyl tuol piha-alueella enemmän sitä vapaata leikkiä, et se piha-alue on paikka vapaalle leikille.”

Varhaiskasvatuksen dosentin Kalliala (2008) mukaan ajatus siitä pitääkö kasvattajan olla pihalla lasten leikeissä mukana voidaan sanoa olevan ääsiyyskysymys päiväkotimaailmassa. Tähän kysymykseen ei ole saatu auktorisoitua vastausta, ja se luo epävarmuutta kasvattajille siitä, miten piha-alueella tulisi toimia. Epävarmuutta tuo myös yhtälö siitä, että toisaalta kasvattajan tulisi haavainnoida leikkejä sivusta, toisaalta mahdollistaa vapaaleikki ja toisaalta olla lasten leikeissä mukana turvaamassa leikin hallinnan säilymistä. Näillä määritelmillä kasvattajilla kuuluisi olla kolme eri roolia päällekkäin toimiessaan piha-alueella. (Kalliala 2008, 49-50.) Mielestäni Kallialan näkemykset ovat myös nähtävissä haastateltavien vastauksissa. Haastateltavilla oli erilaisia näkemyksiä siitä, kuinka kasvattajan itse tulisi toimia piha-alueella. Sekä Kallialan että haastateltavien näkemyksiä pohtiessani mietin, että olisi tärkeää määritellä tarkemmin kasvattajan rooli piha-alueella, etenkin kun siihen on olemassa kolme täysin erilaista toimintatapaa. Kallialan tuoma epävarmuus omasta roolista on myös nähtävissä yhden haastateltavan vastauksessa, kun haastateltava kertoo, että aikuinen voi tuoda lapsen leikkiin ehkä jotain lisää. Vastaus on epämääräinen, sillä haastateltava ei kuitenkaan perustele, mitä se aikuisen tuoma lisäarvo voisi olla.

Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma sisältää kuvauksen aikuisen roolista. Kuvauksen perusteella kasvattajan tulisi havaita leikkien tarjoamat oppimismahdollisuudet ja hyödyntää niitä tietoisesti oman toimintansa suunnittelussa. Kasvattajalla tulee olla kyky ruokkia lapsilähtöisiä leikki-ideoita ja käyttää hyödyksi ympäristöä palvelemaan lasten leikkiä ja sen kehittymistä. Kasvattajalla tulee olla kyky tarttua lasten hetkessä nouseviin omaehtoisen oppimisen haluihin ja aikuisjohtoisesti viedä tätä eteenpäin. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 32.)

Haastateltavien vastaukset sisälsivät asioita, joita Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa kasvattajilta. Haastateltavien vastauksista kävi ilmi, että esimerkiksi matematiikkaa hyödynnetään tietoisesti lasten leikeissä ja pyritään myös tarttumaan tilanteisiin oikea-aikaisesti tilanteen edellyttämällä tavalla. Matemaattisten taitojen opetteleminen kuuluu varhaiskasvatuksen perusteisiin oleellisesti, sillä lapsen tutkivaan toimintaan ja oppimiseen kuuluu matemaattisten taitojen harjoittuminen toiminnan kautta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa on asetettu tavoite, jossa lapsille tulee tarjota mahdollisuuksia

kehittyä matemaattisessa ajattelukyvyssään. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 32, 58.) Haastateltavien vastausten perusteella varhaiskasvatussuunnitelman asettama velvoite matematiikan opetuksesta lapsille toteutuu. Kasvattajat hyödyntävät varhaiskasvatuksen oppimisen alueita tietoisesti leikkiessään lasten kanssa kahvilaleikkejä ja vaihtamalla leikkirahaa. Näin ollen haastateltavien vastauksissa on nähtävissä ammattitaitoisuus.

6.7 Kasvattajien yhteiset pelisäännöt

Viimeinen teema-alue sisältää mielestäni kaikkein oleellimmän asian, jonka avulla tavoitteellinen pienryhmätoiminta ja pedagogisuus mahdollistuisi ja toteutuisi päiväkodin piha-alueella. Kysyin haastateltavilta näkökulmia siihen, mitä heidän mielestään pedagoginen toiminta on piha-alueella. Tähän teema-alueeseen liitin myös ilmiön, joka on ollut nähtävissä varhaiskasvatuksen kentällä ja jonka puolesta useat kollegani ovat puhuneet. Tämä esiin tuomani näkökulma liittyy varhaiskasvatuksen kentällä esiintyvään niin sanottuun seisomakulttuuriin ja seurustelukulttuuriin päiväkodin piha-alueella. Tällä tarkoitetaan sitä, että kasvattajat seisovat ja seurustelevat päiväkodin piha-alueella vahtimassa tekemättä mitään muuta, mitä heidän työntekijärooliinsa edellyttäisi. Tarkoitukseni ei ollut johdatella haastateltavia tässä vastauksessa, vaan kysyä heidän mielipidettään tästä ilmiöstä, josta uskoin varmasti haastateltavien tietävän. Kysyin myös haastateltavilta, kuuluisiko heidän mielestään varhaiskasvatuksen henkilöstön kesken olla jokin punainen lanka, mitä tulee kaikkeen päiväkodin toimintaan.

”Kasvattajalta edellytetään piha-alueella kykyä olla koko ajan anturat pysyvässä, et jos vaikka jotain lasta tullaan hakemaan, niin kasvattaja tietää ainakin suurinpiirtein missä se lapsi on. Kasvattajalla tulee olla myös kykyä kuulla lapsen toiveita.”

”Muutos näistä aikuisten juttupiireistä tapahtuu hitaasti. Mutta silloin edetään parempaan suuntaan, kun yksikkö oivaltaa ryhmänä sen, että se tehtävä pihalla on muualla kuin aikuisten välisessä vuorovaikutuksessa. Mun mielestä porrastaminen ja pienryhmätoiminta ovat se tie, mikä vie oikeaan suuntaan ajatellen just tavoitteellista pienryhmätoimintaa piha-alueella.”

”Varhaiskasvatushenkilöstölle täytyy olla yhteiset pelisäännöt pihalla olosta. Et jos vaik tuleeki uus työntekijä, niin pitää meillä olla joku yhtenäinen näkemys kerrotavana sille meidän talon tavoista.”

”Kasvattajilta itseltään vaaditaan motivaatiota ja hyvää koulutusta.”

Tutkijana pohdin moneen kertaan, oliko ilmiön tuominen liian johdattelevaa ja voivatko saadut vastaukset olla tulosta tästä. Tutkijana minulla on velvollisuus miettiä näitä asioita luotettavuuden ja eettisyyden näkökulmasta. Laadullinen tutkimus sisältää eri tiedonkeruumenetelmiä, ja esimerkiksi sisällönanalyysimenetelmä ei olisi sallinut tämänkaltaisia kysymyksiä, sillä se ymmärrettäisiin johdattelevuutena. Kuitenkin teemahaastattelua lukiessani sain ymmärryksen siitä, että valitsemani ilmiön esiinottamisen ei pitäisi rikkoa valitsemalleni tutkimukselle asetettuja rajoitteita.

Ilmiö niin sanotusta seurustelukulttuurista on tuttu käsite myös kansainvälisesti varhaiskasvatuksen kentällä. Löytämäni aiempi tutkimus on kansainvälinen artikkeli, jossa puhutaan kyseisestä ilmiöstä ja siitä, että ohjaaminen ulkona pitäisi olla muutakin kuin lasten leikkien katsomista. Artikkelissa myös todetaan, että pelkästään katsominen sivusta tai seurustelu aikuisten kesken voi johtaa lasten loukkaantumisiin, ja vastuu on silloin kasvattajalla. Pihalla olo tulisi myös olla muutakin kuin mahdollisten loukkaantumistapauksien valvomista. Kasvattajan tulisi tarjota lapselle erilaisia välineitä ja mahdollisuuksia kehittää itseään pihaympäristössä. (Olsen H ym. 2011.)

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmassa sanotaan, että kasvattajilta edellytetään uskallusta heittäytyä oppimaan lasten kanssa eri toimintaympäristöissä. Varhaiskasvatussuunnitelma myös velvoittaa sen, että henkilöstöllä olisi jaettu, yhtenäinen ymmärrys varhaiskasvatuksen toteutuksesta. Henkilöstön tulisi tulkita samansuuntaisesti varhaiskasvatuksen sisältämiä asioita ja sen toteuttamisen tapoja. Henkilöstön tulisi tunnustaa samat tavoitteet ja arvot ja toteuttaa niitä yhteisymmärryksessä myös käytännössä. Näiden tavoitteiden toteutumista tukee se, että varhaiskasvatuksen koulutuksia pyritään toteuttamaan säännöllisesti Kotkan eri yksiköissä. On tärkeää, että samanlainen pedagoginen vastuu toteutuisi koko Kotkan alueella olevissa varhaiskasvatuksen yksiköissä. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 23, 37, 44.)

Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa sanotaan lasten oikeuksiin kuuluvan kuulluksi tuleminen. Varhaiskasvatuksessa kasvattajien tulee kunnioittaa tätä näkemystä muun muassa kannustamalla lapsia oma-aloitteisuuteen. Kun lapsi kohdataan arvostavasti ja heidän ajatuksia kuullaan ja aloitteisiin vastataan, se vahvistaa lapsen kehittyviä vaikuttamisen ja osallistumisen taitoja. Henkilöstön olisi hyvä muistaa, että aikuisten tapa kommunikoida tuo malliesimerkin lapsille. Yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat auttavat luomaan turvallisen, yhteisvastuullisen ja kunnioittavan oppimisympäristön. Kasvattajien tehtävänä on auttaa lapsia tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Päiväkodin ilmapiirin tulee olla sellainen, jossa erilaisten tunteiden näyttäminen on hyväksyttyä. (Opetushallitus 2016, 32.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Tulosten yhteenveto

Tutkimuskysymyksenä opinnäytetyössäni oli *mitä kasvattajien mielestä päiväkodin piha-alueelta edellytetään, jotta tavoitteellinen pedagoginen toiminta lasten kanssa mahdollistuisi ja toteutuisi sekä mitä asioita vaaditaan kasvattajilta itseltään kasvattajina, jotta pedagogisuus näkyisi varhaiskasvatuksessa myös päiväkodin piha-alueella*. Nämä kaksi päätutkimuskysymystäni ovat mielestäni hyvä yhdistelmä siitä, mitä ohjaava opettajani toivoi tutkimukseltani ja mitä taas tutkimuksen tilaaja toivoi. Tilaajalla oli toiveena saada tietoa siitä, miten piha-alueita voidaan hyödyntää tavoitteellisessa toiminnassa ja miten tavoitteellisen toiminnan edellytykset mahdollistuvat piha-alueella. Ohjaava opettajani taas esitti toiveen siitä, että tutkimuksessani etsisin tietoa kasvattajien näkemyksistä siitä, mitä heiltä itseltään edellytetään tavoitteellisen toiminnan mahdollistamiseksi. Ohjaava opettajani perusteli näkökulmansa sillä, että se olisi koulutukseni kannalta sopivampi vaihtoehto. Kunnioitin molempien toiveita ja halusin saada molemmat näkemykset osaksi tutkimusongelmaa. Lopulta tutkimuskysymykset muodostuivat yhteisymmärryksessä kaikkien osapuolien kanssa, ja olin valittuihin tutkimuskysymyksiin todella tyytyväinen. Mielestäni tutkimuskysymykset ovat tarpeeksi laajat, mutta kuitenkin tiiviit.

Haastateltavien vastausten perusteella kasvattajien mielestä piha-alueelta edellytetään muun muassa johdonmukaista pihasuunnitelmaa, jonka

perustana on sekä valtakunnallisen varhaiskasvatuksen että kunnan varhaiskasvatuksen velvoittamat asiat. Päiväkodin piha-alue tulisi suunnitella ensisijaisesti siten, että se palvelee sen käyttäjiä. Myös piha-alueen käyttäjien eli varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lasten näkökulmat piha-alueen kehittämisestä tulisi priorisoida ja ottaa paremmin huomioon. Vastauksista ilmeni, että kasvattajat kokevat olevansa henkilöitä, joilla on hyvä näkemys siitä, mitä pihalla tulisi kehittää, sillä se on kuitenkin heidän toimintaympäristönsä päivittäin. Kasvattajien vastauksissa tuli ilmi, että kasvattajat toivoisivat Kotkan kaupungin huomioivan heidän mielipiteitään paremmin silloin, kun henkilöstö esittää toiveitaan piha-alueen kehittämisestä Kotkan kaupungille.

Kasvattajien mielestä tavoitteellinen toiminta piha-alueella edellyttää pihaympäristöltä myös sitä, että piha antaa käyttäjilleen mahdollisuuksia leikkeihin, ympäristökasvatukseen ja motoristen taitojen kehittymiseen. Tämä näkökulma on helposti perusteltavissa varhaiskasvatussuunnitelmien sisältämällä edellytyksillä, velvoitteilla ja oppimisen alueilla. Varhaiskasvatuksessa tavoitteellinen pedagogisuus liittyy vahvasti näihin kolmeen aihealueeseen, joten on perusteltua muodostaa päiväkodin toimintaympäristöt sellaisiksi, joissa kaikki lasten tarpeidenmukaiset kehityshaasteet ovat tarjottuna ja näin mahdollistettuna. Päiväkodin toimintaympäristöt käsittävät myös piha-alueen.

Toisena tutkimuskysymyksenä selvitin kasvattajien omia näkökulmia siitä, miten heiltä itseltään edellytettäisiin ammattilaisina, jotta tavoitteellinen pedagoginen toiminta mahdollistuisi myös päiväkodin piha-alueella. Tässä kohtaa haastattelijana en edes maininnut kysyessäni pienryhmätoimintaa, mutta kasvattajien vastaukset liittyivät kuitenkin korostuneesti siihen. Haastateltavien vastauksissa korostui pienryhmätoimintaan porrastamisen merkitys, ja tämän pohjalta saatiin tulokseksi tämä kyseinen teema-alue. Tämä oli mielestäni tulosten kannalta merkittävää, sillä aihealueeni kuitenkin perustuu erityisesti pienryhmätoimintaan. Vastauksen pohjalta ymmärsin, että tähän tutkimuskysymyksen vastaukseen minun ei tarvinnut erikseen johdatella haastateltavia, vaan pienryhmätoiminnan ja porrastamisen merkityksen korostaminen tuli heiltä itseltään. Näin ollen voidaan ajatella, että kasvattajilla on näkemys, että tavoitteellinen pedagoginen toiminta edellyttää kasvattajilta kykyä ja taitoa pienryhmätoimintaan porrastamisessa varhaiskasvatuksen kentällä. Kuitenkin merkittävää pienryhmätoimintaan liittyvissä vastauksissa oli myös se, että osa

kasvattajista sanoi, että pienryhmätoimintaa tuskin on vielä kaikissa Kotkan päiväkodeissa käytössä. Kuitenkin tosiasia on se, että Kotkassa toteutetun pienryhmätoimintahankkeen jälkeen, Kotkan jokaisessa päiväkodissa on otettu käyttöön pienryhmätoiminta. Tästä asiasta sain selvyyden opinnäytetyöni työelämäkumppanilta Tiina Käävältä, joka oli kyseisen hankkeen kehittäjä. Näin ollen voidaan tulla johtopäätökseen, että kasvattajien tietämys näistä asioista ei ole vielä aivan päivittynyt.

Vastauksissa myös korostui kasvattajien ammatilliset taidot. Haastateltavat toivat esiin muun muassa kasvattajan taitoa havainnoida lapsia ja toteuttaa suunnitelmia sen pohjalta lapsilähtöisesti mutta kuitenkin aikuisjohtoisesti. Kasvattajat olivat myös yhtä mieltä siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstön työpaneutuminen vaatii osakseen niin sanotusti punaista lankaa, jolloin kasvattajilla on samansuuntainen ymmärrys yksikön arvoista, normeista ja yhteisistä pelisäännöistä piha-alueella. Samansuuntainen ymmärrys auttaa kasvattajia myös toteuttamaan asioita johdonmukaisesti käytännössä. Käsite punaisesta langasta ja yhteisistä pelisäännöistä on löydettävissä myös Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmasta. Varhaiskasvatussuunnitelma sisältää normin, jonka mukaan kasvattajien ja koko päiväkodin henkilöstön tulee tulkita niin sanotut yhteiset pelisäännöt samansuuntaisesti. Henkilöstöllä tulee olla yhtenäinen ymmärrys varhaiskasvatuksen asettamista velvoitteista ja arvoista. (Kotkan varhaiskasvatussuunnitelma, 44.)

Tutkimuksen tulosten pohjalta tilaaja saa näkemyksiä siitä, mitä asioita kasvattajat pitävät tärkeinä omassa työssään. Tulosten pohjalta Kotkan kaupungin varhaiskasvatus voi kehittää omaa toimintaansa kunnan päiväkodeissa. Tulosten perusteella varhaiskasvatuksen kentällä voitaisiin kehittää esimerkiksi pienryhmätoimintaa ja siihen liittyvää porrastusta. Kasvattajat voisivat saada lisää tietoisuutta pienryhmätoiminnasta ja saadun tiedon avulla mahdollistaa sitä myös laadukkaammin käytännössä. Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksessa voitaisiin myös ottaa käyttöön tarkoituksenmukainen pihasuunnitelu päiväkodeille. Haastattelujen perusteella kasvattajien yhteisten pelisääntöjen laatiminen koettiin myös tärkeäksi. Edellä mainitut kasvattajien näkökulmat voisi ottaa ja tuoda Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen kehityshaasteeksi.

Tutkimuksen tulokseksi tuli kaiken kaikkiaan seitsemän eri teema-alueita. Koska minulla ei ole aiempaa kokemusta opinnäytetyöstä, pohdin paljon, mikä olisi sopiva teemamäärä. Lopuksi mietin, olisiko seitsemän teema-alueita määrällisesti jo liikaa, mutta tulin siihen lopputulokseen, että kaikki valitsemani teema-alueet ovat yhtä tärkeitä ja aihealueena niin erillisiä toisistaan, ettei niitä voitaisi yhdistää samaan teema-alueeseen. Tutkijana koen myös, että saadut teema-alueet vastaavat tutkimusongelmaan ja esittämiini tutkimuskysymyksiin.

7.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimusta tehdessään tutkija on vastuussa tutkimusta rajoittavien, luotettavuuteen ja eettisyyteen liittyvien pulmakohtien pohtimisesta ja ratkaisemisesta. Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden pohdinta kuuluu jokaiseen tutkimukseen, oli sitten kyse pro gradu -tutkielmasta, opinnäytetyöstä tai mistä ammattikorkeakoulun ammattialasta tahansa. Tutkijan on pohdittava näitä kysymyksiä jokaisessa opinnäytetyöprosessinsa vaiheessa. Jokainen asia, mikä liittyy tutkimuksen aihealueeseen ja etenkin tulokset, joita tutkimuksesta saadaan, tulee tutkijan miettiä tarkasti ja rehellisesti reflektoiden itse tutkimukseensa.

Reflektointi tapahtuu reliabiliteetin ja validiteetin avulla. Tutkimuksen tulokset tulee olla perusteltuja, sillä se tuo tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä läpinäkyväksi lukijalle. Tutkijan tulisi myös olla kykeneväinen tarkkailemaan omaa tuotostaan objektiivisesta näkökulmasta, jotta pystyisi näkemään, saako ulkopuolinen lukija kiinni siitä, mitä tutkija itse haluaa tutkimuksessaan esittää. Tutkimuksen reliabiliteetti tarkoittaa sitä, että tutkimus sisältää näyttöä siitä, että tulokset eivät ole sattumanvaraisia, ja validiteetti taas perustelee sitä, oikeuttavatko tutkimuksessa käytetyt aineistot, tutkimusmenetelmät ja saadut tulokset tutkimuksessa esitettyä väitettä. Käytännössä molemmissa pohditaan tutkimuksen väitteiden pätevyyttä. (Hiltunen 2009.)

Koska olen kokematon haastattelututkimuksen teossa, kaikki valintani prosessin aikana eivät olleet täysin johdonmukaisia. Ensinnäkin jälkiviisaana päädyin pohtimaan, että ennen varsinaisen aineiston keräämistä olisi ollut aiheellista harjoitella koehaastattelua. Myös aineiston riittävyden arvioiminen ei ollut

itsestään selvää, vaan tutkijana minun oli luotettava siihen, että aineisto tulisi riittämään. Epäjohdonmukaisuus näkyi myös esimerkiksi toisessa tekemänsäni haastattelussa, jossa en tuonut haastateltaville aluksi ilmi ja konkreettisesti näytille tutkimuslupaani tehdä haastattelua. Havaitsin tekemäni virheen, kun yksi haastateltavista kyseenalaisti haastattelun motiivia. Tämän asian yritin korjata siten, että pahoittelin inhimillistä erehdystäni olla näyttämättä tutkimuslupaani heti haastattelun alussa ja näytin tutkimuslupahakemuksen haastateltavalle tämän jälkeen välittömästi. Tilanne oli kuitenkin itselleni tutkijana hyvä opetus siitä, kuinka tärkeää on haastattelijan ja haastateltavan luottamussuhteen kannalta tuoda läpinäkyväksi tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus haastattelun alussa, sillä silloin luottamussuhde saa alkunsa. Kahdessa muussa haastattelussa kyllä kerroin aluksi perusteellisesti haastattelun motiivit, mutta keskimmaisessa haastattelussa tämä asia jäi tekemättä. Pohdin, että tämä saattoi johtua siitä, että haastattelu alkoi hieman myöhässä aikataulusta ja itselläni oli kiire päästä haastattelemaan. Onneksi kuitenkin käytin haastattelussa aikaa tilanteen korjaamiseksi ja kerroin haastateltavalle, että haastateltavien anonymisyys tullaan säilyttämään täysin.

Tutkimuksessani ei kerrota haastateltavista mitään, ei kerrota päiväkotien nimiä eikä haastateltavien nimiä. Tämä valinta on tehty juuri siksi, että säilytettäisiin luotettavuus ja eettisyys haastattelussa ja, että haastateltavat voisivat kertoa vapaammin näkökulmiaan. Tämä oli myös tutkielmalleni hyväksi, sillä anonymiteetin takaa haastateltavat pystyvät kertomaan rohkeammin todellisia näkökulmiaan käsillä olevasta aihealueesta.

Haastattelujen osalta luotettavuuteen ja eettisyyteen olen pyrkinyt haastattelujen nauhoittamisella, huolellisella kuuntelemisella sekä haastattelujen sanatakkalla litteroinnilla. Vaikka kaikki aineisto saatiin puhtaaksikirjoitetuksi jo ensimmäisellä kuuntelukerralla, halusin kuunnella ääninauhureita kuullakseni esimerkiksi äänensävyjä ja mahdollisia epävarmuuden hetkiä haastateltavien vastauksissa. Näitä kuulemiani asioita merkitsin litteroituun aineistoon alleviivaamalla kohtia eri väreillä, jotta muistaisin nämä kuulemani kohdat. Nauhoitteiden kuuntelu useampaan kertaan auttoi myös analysointityössä, koska asioiden kuuleminen auttoi minua tutkijana oivaltamaan ja tekemään tutkimuksesta tulkintoja. Kuitenkin tutkijana minun tuli myös punnita sitä, onko luotettavuuden ja eettisyyden näkökulmasta tarkoituksenmukaista tulkita

haastateltavien äänensävyjä ja puhetapaa. Näiden asioiden tulkitseminen olisi edellyttänyt tutkijalta narratiivisen diskurssianalyysin metodin hyödyntämistä ja siihen tarkoin perehtymistä.

Tutkimuksen rajaaminen osoittautui odotettua työläämmäksi aihealueen subjektiivisuuden vuoksi. Kysyessäni ympäristökasvatuksesta huomasin vasta litteroinnin jälkeen, että haastateltavat käsittivät asian eri tavoin. Toiset vastan-
neista korostivat ympäristöystävällisyyttä ja toiset luontosuhdetta. Kuitenkin näistäkin vastauksista oli löydettävissä yhtenäinen näkökulma, josta tutkijana pystyin saamaan kiinni. Pystyin yhdistämään molemmat näkökulmat perehtymällä siihen, mitä teorian puolella asiasta sanotaan. Tuomalla esiin kaikkien osapuolien näkemykset ympäristökasvatuksesta vahvistin tutkimuksen tulosten luotettavuutta ja eettisyyttä. Tässä kohtaa oli tärkeää tuoda näkyväksi myös oma käsitykseni ympäristökasvatuksen termistä, ja oma näkemykseni ympäristökasvatuksesta tuleekin esille tutkimuksen teoreettisessa viitekeh-
yksessä. Tämä myös opetti itselleni, että samalla sanalla voidaan tarkoittaa kahta asiaa. Tutkijana olin teema-aluetta tehdessäni ajatellut pelkästään luon-
tosuhdetta, mutta haastateltavien vastauksista nousi esiin myös ympäristöy-
stävällisyyden näkökulma. Tämä ei kuitenkaan ollut haitallista, vaan hedelmöitti entistä enemmän valitsemaani teema-aluetta. Vaikka tutkijana olinkin valinnut useita teema-alueita jo ennen haastatteluita, teemahaastattelu menetelmänä loi mahdollisuutta siihen, että uusia teema-alueita voi syntyä haastateltavien vastauksista, kuten tässä tapauksessa tapahtui.

Haastateltavien vastaukset aihealueesta olivat hyvin samankaltaisia omien ajatusteni kanssa. Sen vuoksi tekemäni itsereflektointi ei tuonut paljoakaan uutta tietoa tutkimusongelman vastausta ajatellen. Itsereflektointi on kuitenkin vaikuttanut siihen, mitä tuloksia olen pitänyt haastatteluaineistossa oleellisena. Itsereflektoinnin luotettavuutta ja eettisyyttä harjoitin lukemalla Metsä-
muurosen (2006) kirjoitelmaa liittyen tutkimuksessa tapahtuvan analysoinnin luotettavuuteen ja eettisyyteen. Tutkijana minua kiinnosti erityisesti käsitteet etnografiasta ja fenomenologiasta, jotka ovat kuitenkin tutkimukseeni nähden kaukaisia käsitteitä. Nämä käsitteet sisältävät kuitenkin tarpeellista tietoa tutki-
muksen tekijälle, jotta tämä voi ymmärtää oman roolinsa tutkijana. Siinä missä fenomenologiassa on tarkoitus tulkita ilmiöitä ja niiden merkityksiä, etnografi-
assa korostetaan tutkijan oman tulkinnan merkitystä käsillä olevasta ilmiöstä.

Käsitin myös, että tutkimukseeni sekä kuuluu että ei kuulu subjektiivisuus. Tämä osio oli kaikista haastavinta ymmärtää tutkijana, mutta luulen, että sekin taito voi harjaantua, mitä enemmän tutkimuksia tekee. (Metsämuuronen 2008, 210-216.)

Tutkimuksella pyrittiin selvittämään kasvattajien subjektiivisia näkökulmia, joten tavoitteena ei ollut tilastollisten yleispätevien asioiden tunnustaminen tuloksissa. Tutkimuksesta ei voida saada yleistettäviä tuloksia pienen ja kohdenetun tutkimusjoukkonsa vuoksi, joten valittua tutkimusjoukkoa olisi perusteellista tarkastella kriittisesti. Tämä tutkimus on keskittynyt löytämään pelkästään Kotkan kaupungin varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajien näkökulmia, joten tuloksia ei voi rinnastaa siihen, miten esimerkiksi Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajat kokevat nämä samat kysymykset, joita on esitetty juuri tähän tutkimukseen valitulle tutkimusjoukolle. Silloin voidaan perustella tutkimustulosten olevan subjektiivisia. Kuitenkin joitakin suuntaviivoja tutkimuksesta voidaan vetää. Tutkimuksella saadaan uutta tietoa Kotkan kaupungin varhaiskasvatukselle siitä, miten kunnassa eri kasvattajat kokevat tutkimukseen liittyvän aihealueen. Kaupungin varhaiskasvatus saa tästä yksilöllisesti oman hyötynsä. (Eskola & Suoranta 1999, 68.)

Tutkimukseni oli aineistolähteisyyden lisäksi luonteeltaan teoriaohjaavaa, sillä hyödynsin aineistoa analysoidessani tutkimukseni teoreettista viitekehystä. Haastateltavien näkökulmat eli tutkimuksen tulokset ovat suurimmaksi osaksi yhdenmukaisia teoreettisen viitekehäyksen kanssa, joten pidän tutkimuksen tuloksia luotettavina. Kuitenkin pyrin löytämään tutkimuksesta myös asioita, joita olisin voinut tehdä paremmin, ja näitä asioita tuon esille kappaleessa 7.4. Olen luonut taulukon havainnollistamaan teemoittelun vaiheita sekä liittänyt tekemäni haastattelukysymykset tutkimukseeni. Nämä valinnat on tehty tuomaan läpinäkyvyyttä tutkimukselle ja antamaan tutkimukselle luotettavuutta ja eettisyyttä.

7.3 Jatkotutkimukset

Löytämistäni aikaisemmista tutkimuksista löytyi jonkin verran kansainvälisiä artikkeleita ja tutkimuksia liittyen päiväkodin piha-alueeseen ja pienryhmätöimintaan. Tutkijana itseäni kiinnosti valtavasti nimenomaan nämä

kansainväliset lähteet, sillä halusin tietää, miten maailmanlaajuisesti tästä aihealueesta puhutaan. Mielestäni löytämiäni kansainvälisiä tutkimuksia voisi hyödyntää suomalaisissa päiväkodeissa, ja näistä kansainvälisistä lähteistä voisi ottaa mallia siinä, miten asioita on tutkittu muualla kuin Suomessa ja miten niitä voisi hyödyntää täällä. Tästä sainkin idean poimia näistä lähteistä merkitykselliseksi näkemiäni asioita ja ehdottaa niitä mahdollisiksi jatkotutkimuksiksi.

Kansainvälisten lähteiden perusteella jatkotutkimuksia voisi olla esimerkiksi tutkimus päiväkodeissa esiintyviin pihaleikkeihin ja leikkien laadusta, lasten hyvinvoinnista ja osallisuudesta pihaleikeissä sekä tutkimus kasvattajien uskomuksista ja harjoitteista koskien lasten pihaleikkejä ja hyödynnettävissä olevista leikkimateriaaleista piha-alueella. Tämän lisäksi yhden kansainvälisen artikkelin nimi oli *Supervision is more than watching children play*. Suomeksi tämä lause tarkoittaa, että valvonta on muutakin kuin lasten leikkimisen seuraamista. Tähän aihealueeseen tuli myös näkökulmia haastateltaviltani. Ehkä tästä ilmiöstä voisi kehittää myös jonkinlaisen jatkotutkimuksen ja kyseenalaistaa tätä asiaa kasvattajien keskuudessa.

Löysin myös suomalaisen opinnäytetyön liittyen piha-alueeseen. Sara Vilander oli tehnyt opinnäytetyönsä toiminnallisena ja oli laatinut Porvoon kaupungille päiväkotipihojen suunnitteluohjeen. Mielestäni opinnäytetyö oli aiheena onnistunut, ja samanlaisen tutkimuksen voisi tehdä myös tämän tutkimuksen jatkoksi. Lyhyesti sanottuna mielestäni yhtenä jatkotutkimuksena voisi tehdä Kotkan kaupungille päiväkotipihojen suunnitteluohjeen. Tutkimuksessa voisi hyödyntää RT-korttia, joka on laadittu päiväkodin pihasuunnittelun ohjeistukseksi. Tämän tutkimuksen voisi tehdä sosionomiopiskelija toiminnallisena opinnäytetyönä, kuten Vilander on tutkimuksensa tehnyt. Eli käytännössä sama aihealue mutta eri kunta. Tilaajani kuitenkin oli toivonut tietoa päiväkodin piha-alueista, joten mielestäni tämä aihe vastaisi enemmän kuin hyvin tilaajan tarvetta.

Haastateltavien vastauksista nousi myös mahdollisia jatkotutkimusideoita. Mielestäni niin sanotusta seurustelukulttuuri-ilmiöstä piha-alueella voisi tehdä vielä tutkimuksia. Tutkimuksessa voisi käydä läpi keinoja ilmiön minimoimiseksi, mutta toisaalta mietin, jääkö tämä aihealue liian suppeaksi, jotta siitä

voisi saada kokonaisen tutkimuksen aikaiseksi. Toinen haastateltavien vastauksista saatu idea oli kasvattajien yhteisten pelisääntöjen laatiminen päiväkodin piha-alueelle. Tutkimus voisi olla toiminnallinen opinnäytetyö, joka tarjotaisiin Kotkan kaupungin sosionomiopiskelijalle. Aihealue olisi sopiva tämän tutkimuksen jatkeeksi.

7.4 Pohdinta ja arviointi

Tutkijan on tärkeää arvioida tutkimustaan kriittisesti, ennakkoluulottomasti ja reflektoiden omaa toimintaansa mahdollisimman kriittisesti. Tutkijan on kyettävä analysoimaan tutkimustaan niin sanotusti skeptisesti, jotta kykenisi näkemään tutkimuksessa tehdyt virheet ja tuomaan läpinäkyväksi sen, mitä olisi voitu tehdä toisin. Pohdinta ja arviointi -osioon valmistauduin esittämällä itselleni kysymyksiä, kuten mikä toteutui, mikä ei sujunut hyvin, mitä olisi voitu tehdä toisin, minkälainen lopputulos oli, mitä ajatuksia tulee valmiista työstä, miten toimivia valitut menetelmät olivat, olisiko voinut olla erilaisia menetelmiä ja olisiko haastatteluissa ollut kehitettävää. Lyhykäisyydessään tutkijan on pyrittävä refleктоimaan opinnäytetyöprosessia sekä tekemiään valintoja ja niiden vaikutusta prosessiin ja tuloksiin. Pohdinnassa ja arvioinnissa on samoja piirteitä kuin kappaleessa luotettavuus ja eettisyys (kappale 7.2). Molemmat osiot pyrkivät tarkastelemaan tutkimusta rehellisesti arvioiden.

Tutkimuksen arviointia lähestyin kriittisestä näkökulmasta etsien ensin asioita, joita olisin voinut tehdä toisin. Tutkijana olisin voinut ennalta ehkäistä tutkimuksen alkukankeutta tekemällä esihaastattelun ennen varsinaisia haastatteluja. Päättökysymysten laatiminen tuntui myös haastavalta, mutta toisaalta sain muodostettua lopulta kysymykset, jotka sopivat tilaajalle sekä ohjaavalle opettajalle. Prosessin alkuvaiheessa myös tutkimussuunnitelmani muokkaantui lähestulkoon kokonaan, sillä tutkimuksen näkökulmaa haluttiin vaihtaa toiseen. Kaikki tämä aiheutti tutkimuksen alussa epäjohdonmukaisuutta, jota yritin kuitenkin kompensoida tekemällä kirjoitetun opinnäytetyön mahdollisimman johdonmukaisesti.

Jäin myös miettimään, olisiko jokin toinen aineistonkeruumenetelmä ollut hyvä, kuten esimerkiksi Webropol-kysely eli kyselylomake. Tätä mahdollista valintaa pohdittiinkin tilaajan ja ohjaajan kanssa yhdessä vielä tutkimuksen

alkuvaiheessa, mutta tilaajan mielestä haastattelumenetelmä tuntui tarpeeksi riittävältä. Mielestäni tilaaja oli tässä kohtaa oikeassa, sillä haastatteluista tuli tarpeeksi aineistoa. Lisäksi itselleni henkilökohtaisesti tuntui antoisemmalta olla vuorovaikutuksessa toisen ihmisen kanssa kasvokkain. Kuitenkin tutkijan näkökulmasta tämän työn lopussa pohdin, että millaisia tuloksia olisi voinut saada toisella menetelmällä ja olisivatko ne olleet erilaisia. Sama näkökulma pätee myös aineiston analysointiin ja erilaisiin tapoihin analysoida aineistoa.

Vaikka olenkin tyytyväinen tuloksiin ja hyödyntämiini menetelmiin, haastatteluissa olisi ollut parantamisen varaa. Ensimmäinen ja viimeinen haastattelu sujuivat kyllä hyvin, mutta välivaiheessa tehty haastattelu taas ei. Kuten aiemmin tässä tutkimuksessa mainitsin, haastattelutilanteessa tein itse virhearvion, kun jätin tutkimuksen alkuvaiheessa osoittamatta tutkittaville tutkimuslupaa ja kertomatta tutkimuksen tarkoitusta. Vaikka erehdys saatiinkin korjattua, niin itse kyllä tutkijana koen, että siinä kohtaa tein virheen. Tutkijana minun olisi pitänyt pitää näiden asioiden ilmaisemista itsestäänselvyytenä, ja tutkittavan kommentista päätellen tutkittava kyseenalaisti tämän myös. Otan tästä virheestä opikseni, ja jatkossa, jos vielä teen tutkimuksia, tiedän mitä minun kuuluu priorisoida.

7.5 Lopuksi

Opinnäytetyöprosessini alkoi 2017 keväällä, kun laadin sopimuksen tutkimuksen tilaajan kanssa. Kesän ajan minulla oli aikaa laatia tutkimussuunnitelma, ja syksyllä aloitin tiiviimmän työskentelyn tutkimusluvasta saatuni. Olin laatinut ajankäyttösuunnitelman, mutta tutkimus ei kuitenkaan mennyt aivan siinä aikataulussa kuin olin suunnitellut. Tällä tarkoitan eri vaiheita ja niissä etene- mistä. Tutkimus oli hitaampaa kuin mitä olin suunnitellut, mutta suunnitelmani tutkimuksen päätöksestä piti kuitenkin paikkansa. Opinnäytetyön loppuun vie- misestä olin tehnyt suunnitelman 2018 maaliskuulle ja suunnitelmani piti siinä kohtaa.

Kokonaisuudessaan ja lyhykäisyydessään opinnäytetyöprosessi oli opettavainen kokemus. Tunnen kehittyneeni ammatillisesti hyvin paljon tämän prosessin aikana. Koko prosessi vaati osakseen kärsivällisyyttä, pitkäjänteisyyttä,

omiin taitoihin ja vaistoihin luottamista, ongelmanratkaisukykyä sekä puhdasta periksiantamattomuutta koko prosessin hallinnan osalta.

Ennen koko opinnäytetyöprosessin alkua pohdin, tekisinkö opinnäytetyön yksin vai parityönä. Sosiaalialalla on tavanomaista tehdä opinnäytetyötutkimusta yhdessä. Päädyin tekemään opinnäytetyön yksin, sillä tällöin koen pystyväni paremmin vaikuttamaan aikatauluihin, ja näin ei tarvitsisi tehdä kompromisseja esimerkiksi tilanteissa, joissa olemme erimielisiä toisen ihmisen kanssa. Ajattelin myös minulla olevan niin omantakeinen tyyli kirjoittajana, että olisi voinut olla haastavampaa yhdistää kirjoitustyyliä jonkun toisen kanssa. Kuitenkin jossain vaiheessa koko prosessin hallinta tuntui niin haastavalta, että olisin toivonut jonkun rinnalleni asioita pohtimaan. Olen kuitenkin tyytyväinen valintaani tehdä opinnäytetyö itsenäisesti, sillä kaikki haasteet ovat vain kasvattaneet itseäni ammatillisesti. Opinnäytetyö toi minulle itsevarmuutta luottaa vaistoihini ja kykyihini, etenkin, kun ei ollut ketään muuta tekemässä työtä puolestani.

Tutkimuksen aihe oli mielestäni mielenkiintoinen, ja itselleni oli tärkeää saada tilaajan tarvitsema tieto. Tutkimuksessa tehdyt haastattelut olivat antoisia ja mielestäni oli mielenkiintoista kuunnella lastentarhanopettajien näkökulmia. Se oli myös merkityksellistä itselleni opiskelijana, sillä sain myös itseäni hyödyttäviä neuvoja. Oli rikastuttavaa päästä keskustelemaan varhaiskasvatuksen ammattilaisten kanssa, sillä minunkin tulisi pian siirtyä opiskelijan roolista ammatillaisen rooliin. Toivon myös, että tilaaja saisi tutkimuksesta oman hyötynsä ja mahdollisesti voisi myös toteuttaa jatkossa ehdottamani jatkotutkimukset. Jatkotutkimukset olen ajatellut huolella ja tilaajan toivetta ajatellen.

Opinnäytetyö terminä on mielestäni hyvinkin osuva ja kuvaileva. Tähän tutkimukseen olen hyödyntänyt kaikki opinnoistani saamani taidot. Opintoni ovat opettaneet tiedonhakuja ja -käsittelyä, analysoinnin, kirjoittamisen sekä lähdekriittisyyden taitoja sekä kasvattaneet varhaiskasvatuksen tietämystä ja asioiden peilaamista sosiaaliammatillaisen näkökulmasta. Tämän tutkimuksen tekeminen ei olisi luonnistunut ilman sosiaalialan opintojani, early childhood education ja sen tähden vaalin kaikkia koulutuksessani opittuja taitoja.

LÄHTEET

- Bi Ying, H., Kejian, L., De Marco, A. & Yüewen, C. 2014. Examining the quality of outdoor play in Chinese kindergartens. *Springer*. Vsk. 47 (1), 53 – 73. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 1.2.2018].
- Björgeu, K. 2015. Children’s well-being and involvement in physically active outdoors play in a norwegian kindergarten: Playful sharing of physical experiences. *The child care in practice group*. Vsk. 21 (4), 305 – 323. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 1.2.2018].
- Brotherus, A., Hasari, A. & Helimäki, E. 1990. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Helsinki: Kirjayhtymä, 98.
- Dangel, J. & Durdeu, T., 2010. The nature of teacher talk during small group activities. *Young children*. Vsk. 65 (1), 74 – 81. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://ici-bostonready-pd-2009-2010.wikispaces.umb.edu/file/view/The+Nature+Of+Teacher+Talk+During+Small+Group+Activities.pdf> [viitattu 8.1.2018].
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1999. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino, 68.
- Hiltunen, P. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Jyväskylän yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validus_ja_reliabiliteetti.pdf [viitattu 17.1.2018].
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino, 35, 41, 47-48, 67, 138, 173.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy, 161.
- Kalliala, M. 2008. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päivähoiossa? Helsinki: Gaudeamus, 40, 49-50, 58-59, 266, 268.
- Kalliala, M. 2012. Lapsuus hoiossa? Aikuisten päätökset ja lasten kokemukset päivähoiossa. Tallinna Raamatutrukoda: Gaudeamus Helsinki University Press OY, Yliopistokustannus, HYY Yhtymä, 56-57, 157, 160-161.
- Kananen, J. 2008. Kvali. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä – Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Suomen Yliopistopaino: Juvenes Print, 19.
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Juvenes Print, 33.
- Kangas, K.-S. 2013. Päiväkodin pienryhmätoiminta ja lasten osallisuus. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41305/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201305041555.pdf?sequence=1> [viitattu 2.1.2017].

Karlsson, L. 2005. Sadutus: Avain osallistavaan toimintakulttuuriin. Jyväskylä: Pskustannus, 86.

Koivula, U-M., Suihko, K. & Tyrväinen, J. 2002. Mission: Possible. Opas opin-
näytteen tekijälle. 2.painos. Pirkanmaan ammattikorkeakoulun julkaisusarja C.
Tampere: Pirkanmaan ammattikorkeakoulu, 31-32.

Kotkan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2017. WWW-do-
kumentti. Saatavissa: http://www.kotka.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/kotka/embeds/kotkawwwstructure/30016_Kotkan_varhaiskasvatussuunnitelma_2017.pdf [viitattu 31.12.2017].

Kotkan kaupunki. 2014. Turvallinen ja kehittävä kasvu ympäristö. Kotkan kau-
pungin Internet-sivut, 2-5. WWW-dokumentti. Saatavissa:
http://www.kotka.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/kotka/embeds/kotkawwwstructure/22157_JS_SUOMI_esite2014.pdf [viitattu:31.12.2017].

Metsämuuronen, J. 2008. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. 2.
laitos, 4. Painos. Kustannuspaikka: Kustantaja Oy, 210 – 216.

Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Näkökulmia
2010- luvun varhaiskasvatukseen. Vantaa: Pedatieto, 8, 34.

Ojala, M. 1993. Varhaiskasvatuksen perusteita ja haasteita. Helsinki: Kirjayhtymä, 240 – 241.

Olsen, H. & Smith, B. 2017. Sandboxes, loose parts, and playground equip-
ment: a descriptive exploration of outdoor play environments. *Early child de-
velopment and care* 5–6, 1055–1068. PDF-dokumentti. Saatavissa:
<https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 1.2.2018].

Olsen, H., Thompson, D. & Hudson, S. 2011. Outdoor learning: supervision is
more than watching children play. *Dimensions of early childhood*. Vsk. 39 (1),
3 – 11. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu
29.1.2018].

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. PDF-doku-
mentti. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf [viitattu 30.12.2017].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016. Iloa, leikkiä ja yhdessä oloa – varhaisvuo-
sien fyysisen aktiivisuuden suositukset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkai-
suja 2016:21. WWW-dokumentti. Saatavissa: [http://julkaisut.valtioneu-
vosto.fi/bitstream/handle/10024/75405/OKM21.pdf](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75405/OKM21.pdf)
[viitattu 17.1.2018].

Pulli, E. 2015. Lupa liikkua. Liikuntaleikkejä ja -tuokioita varhaiskasvatukseen.
Lasten keskus. Toinen painos. Saarijärvi: Saarijärven Offset, 20.

Ruusuvuori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M. 2010. Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino, 19 – 20.

Savolainen, E. 2013. Pienryhmätoiminta päiväkodin lapsiryhmätoiminnan järjestämisen keinona. Jyväskylän opisto. Kasvatustieteiden laitos. Pro gradu – tutkielma, 5. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41349/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201305111593.pdf?sequence=1> [viitattu 2.1.2017].

Sääkslahti, A. 2015. Liikunta varhaiskasvatuksessa. PS-kustannus: Juva, 51, 133, 199 – 200.

Teemoittelu s.a. Kajaanin ammattikorkeakoulu. WWW-dokumentti. Saatavissa: [http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tu-
kimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta/teemoittelu](http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tu-
kimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta/teemoittelu) [viitattu 16.1.2018].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2006. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1. - 4. painos. Jyväskylä: Gummerus, 74 – 75.

Varhaiskasvatuslaki. 19.1.1973/36.

Vilander, S. 2015. Porvoon kaupungin päiväkotipihojen suunnitteluohje. Opinnäytetyö, 5 - 6, 32. WWW-dokumentti. Saatavissa:

[http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/102947/sara_vilander_paivakoti-
pihojen_suunnitteluohje_raportti%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/102947/sara_vilander_paivakoti-
pihojen_suunnitteluohje_raportti%20.pdf?sequence=1&isAllowed=y) [viitattu 16.1.2018].

HAASTATTELUKYSYMYKSET

1.1 Tutkimuskysymys 1; Mitä kasvattajien mielestä edellytetään päiväkodin piha-alueelta, jotta tavoitteellinen pedagoginen toiminta lasten kanssa mahdollistuisi ja toteutuisi?

- Mitä teidän päiväkodin pihalla on?
- Mitä teidän päiväkodin lapset tekevät tuolla pihalla?
- Millainen on teidän mielestä hyvä piha, mitä hyvältä pihalta vaaditaan?
- Kuinka paljon teidän yksikössä tapahtuu niin sanotusti spontaaneja tilanteita, jossa kasvattaja havaitsee pihalla leikkimahdollisuuden ja tarttuu siihen hetkessä?
- Ajatus porrastamisesta on tullut valtakunnallisen uuden varhaiskasvatuksen perusteisiin, että tänä päivänä pitäisi myös porrastaa piha-alueelle tapahtuvaa toimintaa. Kuinka teidän yksikössä suunnitellaan porrastaminen ja pienryhmätoiminta?
- Miten teillä näkyy ympäristökasvatus piha-alueella ja kuinka paljon sitä on?
- Tuetaanko piha-alueella lasten motoristen taitojen kehittymistä tarkoituksenmukaisesti?
- Mitä pedagoginen toiminta piha-alueella on ja miten se näkyy tällä hetkellä teidän piha-alueella?
- Onko teidän yksikön piha-alueella kaikki mahdollinen, jotta pienryhmätoiminta mahdollistuisi ja mitä kehitystä voitaisiin kaivata?
- Kuinka paljon teidän yksikössä ajatellaan noin yleisesti ottaen piha-aluetta ja tuleeko kasvattajien kesken puheeksi kysymykset siitä, miten voitaisiin hyödyntää piha-aluetta?
- Onko teillä kokemuksia huonoista piha-alueista, joista olette ajatelleet, että tässä piha-alueessa olisi kehitettävää?

1.2 Tutkimuskysymys 2; Mitä asioita vaaditaan kasvattajilta heiltä itseltään kasvattajina, jotta pedagogisuus näkyisi varhaiskasvatuksessa myös päiväkodin piha-alueella?

- Onko teidän yksikössänne kasvattajat kuinka usein mukana lasten puuhissa piha-alueella?
- On ollut yleistä keskustelua siitä ilmiöstä, että pitäisi niin sanotusti kitkeä pois sellaista valvontaa, jossa kasvattajat enimmäkseen joko seuraavat leikkiä sivusta katsoen, että kukaan ei vahingoita itseään tai pihalla olo jää niin sanotusti seurusteluksi aikuisten kesken. Varhaiskasvatussuunnitelma kuitenkin edellyttää myös sen, että pedagogista toimintaa tulee olla myös piha-alueella. Toki piha-alue myös mahdollistaa sen, että kasvattajat voivat vaihtaa näkökulmiaan ja juoksevia asioita, jos eivät muuten ehdi näkemään sisätiloissa ja tämä asia kyllä otetaan huomioon. Kuitenkin mitä olette tästä näkökulmasta itse mieltä?
- Pitäisikö teidän mielestä työyhteisössä olla jokin punainen lanka siitä, miten piha-alueella tulisi toimia?
- Kuinka paljon teidän yksikön kasvattajat osallistuvat pihalla leikkien ideointiin?
- Miten kuvailisitte lasten tulevan nähyksi ja kuulluksi piha-alueella? Tuleeko tarpeeksi vai pitäisikö sitä jotenkin kehittää?
- Kuinka paljon tulee lasten vanhemmilta palautetta liittyen piha-alueeseen?
- Kuinka paljon kasvattajat tukevat lasten sosiaalisten suhteiden kehittymistä piha-alueella?
- Mitkä asiat estävät tavoitteellista pedagogista toimintaa piha-alueella ja mitkä ovat kehityshaasteita?
- Mitä kasvattajilta itseltä vaaditaan, jotta tavoitteellinen toiminta mahdollistuisi ja toteutuisi piha-alueella?

1.3 Bonuskysymys

- Onko vielä jotain mitä haluaisitte peräänkuuluttaa tämän haastattelun päätteeksi tutkimuksen aihealueeseen liittyen?